

Cementarna Šar polno obratuje

27. maja 1972 je bila otvoritev novega dela cementarne Šar. Otvoritve so se udeležili razen predstavnikov cementarne pod vodstvom Abdulaha Hođe tudi najvidnejši predstavniki gospodarstvenega in političnega življenja pokrajine Kosovo s predsednikom tov. Fadil Hođa na čelu, predstavniki nekaterih cementarn, JUCEM, ter predstavniki Litostroja pod vodstvom generalnega direktorja dipl. ing. Marka Kržišnika.

General Janković je manjši kralj, oddaljen približno 25 km od Skopja. Spada h pokrajini Kosovo in leži ob sami meji z republiko Makedonijo. Pred nekako šestimi leti, ko smo se prvič podali na predhodne razgovore v General Janković, smo se iz Skopja peljali po slabi makadamski cesti nekaj več kot eno uro. Danes vodi tja moderna asfaltirana cesta, po kateri se pride iz Skopja v General Janković po lepi dolini reke Lepenac v nekaj več kot 20 minutah.

Cementarno Šar je zgradila privatna delniška družba, ki je leta 1936 začela tam proizvajati cement. Cementarna je tedaj nosila ime »Lepenac«, po reki, ki teče poleg cementarne. Proizvodnja je bila zelo primitivna, saj so lapor metal v peč preprosto z lopatami. Ko so leta 1937 nabavili mlin za surovinsko moko, so prešli na mletje ustrezne meša-



Ob pobudi delovne skupnosti

OB POBUDI DELOVNE SKUPNOSTI PLAMEN – KROPA TUDI DELOVNA SKUPNOST TZ LITOSTROJ, KI AKTIVNO SPREMLJA POJAVE NA GOSPODARSKEM PODROČJU REPUBLIKE IN ZVEZNEGA ZNAČAJA TER JE SPRICO SVOJEGA SPECIFIČNEGA POSLOVNEGA PROGRAMA MOČNO UDELEŽENA V CELOTNEM JUGOSLOVANSKEM GOSPODARSKEM PROSTORU, RAZMIŠLJA O PRISPEVKU ZA UTRJEVANJE EKONOMSKEGA POLOŽAJA IN STABILIZACIJE NAŠEGA GOSPODARSTVA.

Na skupni seji starega in novoizvoljenega delavskega sveta podjetja dne 3. junija 1972 je sprejeta ocena, da je pobuda delovne skupnosti Plamen iz Kroppe izraz najboljše volje za konkretno obliko odpravljanja gospodarskih motenj in utrjevanja ekonomskega položaja, zaradi česar smatramo, da je pobuda za akcijo razširiti na vse aktivne sloye prebivalstva s področja proizvodnje in neproizvodnje.

Pri načrtovanju te akcije, ki mora zavzeti najširši obseg, je posebej pomembno, da natančno opredelimo, katere kategorije problemov bomo z zbranimi sredstvi reševali.

Upoštevati je specifični položaj posameznih delovnih organizacij in družbenih služb, ki se soočajo s problemi splošne gospodarske nelikvidnosti, nezadostne zasedenosti proizvodnih kapacitet in drugimi okoliščinami.

DSP je mišljenja, da bi bila za dosego ciljev, ki jih zasleduje pobuda podjetja Plamen primernejša oblika razpis splošnega ljudskega posojila. V akcijah splošnega ljudskega posojila bi lahko bili vključeni posamezniki in delovne organizacije vseh družbenih sfer.

Litostroj je v smeri stabilizacijskih ukrepov že sprejel določene ukrepe. S tem namenom spreminjamo strukturo proizvodnje tako, da bo najmanj 50% celotne proizvodnje preusmerjeno v izvoz. Ob tem bo nadaljeval tudi akcije za dopolnilno delo ob prostih sobotah na vseh proizvodnih kapacitetah, kjer to obremenitve z naročili zahtevajo in kjer je že doslej v povprečju ob vseh prostih sobotah delalo okoli 450 sodelavcev. S takim pristopom bodo bolj izkoriščene proizvodne kapacitete. Z uvajanjem moderne računalniške tehnike v področja planiranja in tehnologije bomo prispevali k modernizaciji organizacije proizvodnje. Tudi z ukrepi splošnega varčevanja in preusmerjanja na domači reprodukcijski material bomo dali svoj doprinos k stabilizaciji gospodarstva.

Kolikor bi ne prišlo do realizacije predloga za razpis posojila, bomo sredstva, dobljena iz lastnih akcij, uporabili za gradnjo samskega doma, kar nam bo omogočilo pridobitev novih sodelavcev, zdomcev in drugih, ki jih za potrebe naše proizvodnje na ljubljanskem področju ni mogoče dobiti.

prav so proizvedeni cement uporabljali le Nemci.

Po vojni so v letih 1952 do 1958 tovarno razširili z izgradnjo še treh jaškastih peči zmogljivosti po 100 ton klinkerja na dan. Letna zmogljivost je tako porasla tedaj na približno 125 000 ton.

Po letu 1968 je Cementarna Šar poverila izgradnjo novega dela cementarne Litostroju. Ob delni naslonitvi na renomirano francosko firmo Fives - Lille - Cail, smo v Litostroju izdelali opremo za kompletno cementarno zmogljivosti 450 ton klinkerja na dan. Pri tem smo od obstoječih objektov porabili le objekt za homogenizacijo surovinske moke in obstoječi kamnolom. Litostroj je za novi del cementarne dobavil kompletno opremo za drobilnico laporja, za skladiščenje in transport drobljenega laporja, sušilnico laporja, mlinico surovine, transportne in skladiščne naprave za surovinsko moko, kompletno rotacijsko peč s satelitskim hladilnikom, mlinico za cement, naprave za transport in skladiščenje cementa, kompletno opremo za pakiranje cementa v vreče ter nakladanje v vagonne in kamione, kompletno kotlarno, proizvod francoske firme Pillard - Marseille, kurišča k sušilnici laporja in mlinici surovine, ter naprave za manipulacijo z mazutom, vključno veliki skladiščni rezervoar za mazut.

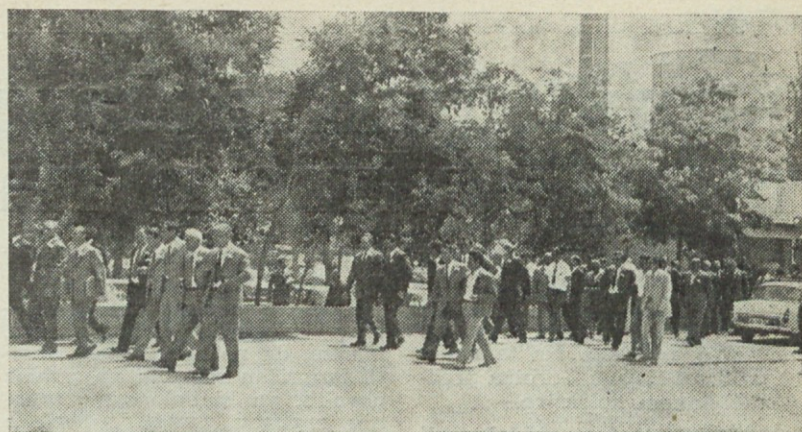
Stroji v posameznih objektih so najmodernejše izvedbe, električno daljinsko upravljani in povezani v stikalnih omarah v tehnološkem procesu ustreznih blokadah.

Zahvaljujoč številnim merilnim instrumentom, ki stalno kažejo in delno beležijo bistvene parametre v posameznih procesih, lahko pretežno objektov obratuje skoraj popolnoma avtomatsko.

Če upoštevamo, da je bilo celotne opreme okoli 2 700 ton, potem lahko že na osnovi tega ugotovimo, da smo opravili res veliko delo, saj je to eden največjih objektov, kar smo jih v Litostroju doslej sploh izdelali. Kompleksnost objekta je predstavljal za nas sprva precejšen problem, ki smo ga pa s skupnimi prizadevanji in teamskim delom uspešno rešili. Med izgradnjo tega objekta smo si tudi sami nabrali ogromno izkušenj, ki jih bomo pri nadaljnjem delu lahko uspešno uporabili. Danes se lahko že pohvalimo, da na tem področju že imamo razgledano projektantsko ekipo.

Ob vsem tem je pomembno tudi dejstvo, da smo z izgradnjo tega objekta pripomogli pri reševanju perečega problema preskrbe s cementom. Danes komaj verjamemo, da smo pred leti proizvajali v Jugoslaviji toliko cementa, da smo ga celo uspešno izvažali. V ilustracijo prilagam oba diagrama, iz katerih je razvidno, kako je naš izvoz cementa v zadnjih letih upadel na simbolične količine, istočasno pa je močno porasel uvoz tega za gradbeništvo tako pomembnega artikla.

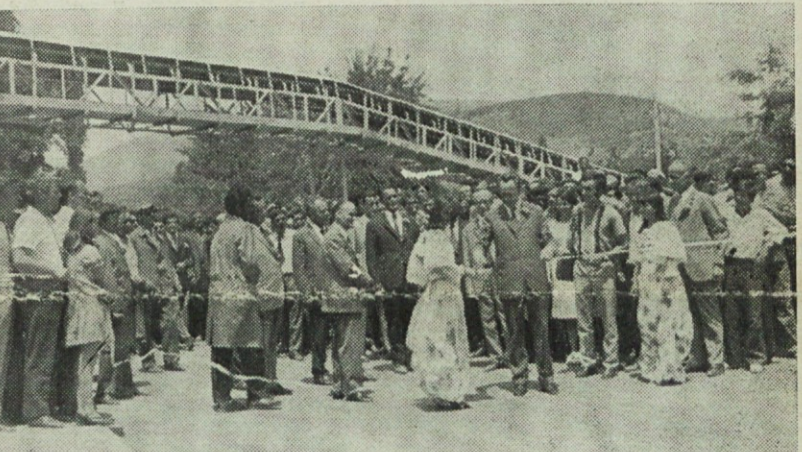
(Nadaljevanje na 2. strani)



Po sprejemu pri generalnem direktorju cementarne ŠAR so se gostje podali k slavnostno okrašeni tribuni na dvorišču pred cementarno. Med sprejemom so predstavniki cementarne podpisali tudi pogodbo z italijansko tvrdko za tovarno azbest-cementnih izdelkov.



V pozdravnem govoru je generalni direktor cementarne govoril o pomembnosti na novo zgrajenega objekta za ožji okoliš tega kraja, kot tudi za vso pokrajino.



S slavnostnim prerezanjem vrvice so odprli novi del cementarne, ki jo je zgradilo naše podjetje.



Gostje so se ustavili v vsakem objektu, generalni direktor cementarne Šar pa je s pritiskom na gumb spustil objekt v pogon. Goste so pričakovale skupine naših monterjev, ki so poskrbeli za vse potrebne predpriprave.



Pri zagonu mlinice surovin se je malce zataknilo, vendar je posrečena domisljica uspešno nadomestila polminutno zakasnitev. Pred stikalno ploščo stoje generalni direktor cementarne, predsednik pokrajine Kosovo, generalni direktor Litostroja in drugi ugledni gostje.

Spoštujem delavnost in občudujem zavzetost

Josip Broz Tito

Beograd, 28. maja 1972

Dragi drugovi,

Srdačno zahvaljujem na top-

lim čestitkama i lijepim željama, koje ste mi uputili povodom mog osamdesetog rođendana.

Tito

Tako kot ob vsakih volitvah v organe samoupravljanja, smo tudi letos naprosili novega predsednika DSP, naj nam odgovori na nekaj vprašanj. Na ta način bi radi tov. Karola Gornika predstavili članom kolektiva.

1. Naenkrat si se znašel sredi množice problemov, zasnov, predlogov, ki so zate razmeroma novi. Kako se jih kaniš lotiti?

Skoraj ne bi mogel reči, da sem se šele danes srečal s kopico problemov in s problemi samoupravljanja. Kolikor se spominjam, sem postal Litostrajčan leta 1951, komaj eno leto po tistem velikem dogodku 2. 9. 1950, ko so delavci Litostroja vzeli upravljanje v svoje roke. Od takrat pa do danes so me sodelavci večkrat izvolili v razne samoupravne organe od UOP, DSP, tedanjih ODS, raznih komisij vse do zadnjega mandata v DSP.

Vsa ta leta sem imel možnost, da včasih bolj, včasih manj so-

delujem pri sprejemanju sklepov v samoupravnih organih.

Kako se kanim lotiti problemov v sedanjem položaju, mislim, da ne bo težko ugotoviti. Prepričan sem, da ne smemo dovoliti, da bi delo samoupravnih organov zaradi zamenjave članov trpelo. Prizadeti si moramo, da bi tradicijo samoupravljanja v našem podjetju negovali naprej v taki meri, da bi bilo vredno nas in družbe, v kateri živimo.

2. Kaj se ti zdi v sedanjem trenutku za podjetje najbolj pomembno?

Zame je vedno in v vsakem trenutku najbolj pomembno izvrševanje planskih nalog, katerih izvršitev je pogoj za naš obstoj.

3. Kakšen pomen pripisuje ustanovitvi TOZD?

Ustanovitev TOZD pomeni nadaljnji razvoj samoupravljanja po določilih ustave, ki določajo, da mora TOZD postati družbeno ekonomska celica, kjer se bo delavec zavedal svojega samoupravnega položaja, kar pomeni, da bo ustvarjal in tudi delil rezultate svojega dela.

4. Ali meniš, da so nove pristojnosti DSP bistveno drugačne kakor prejšnje?

Vloga DSP se bistveno ne spreminja, pač pa dobiva v podjetju vse bolj ustrezno vlogo, kar pomeni, da bo DSP stikališče interesov vseh naših TOZD.

5. Kaj te osebno sedaj najbolj zanima?

V tem trenutku me najbolj zanimajo odgovori na naslednja vprašanja: Kako in kdaj bomo začeli z večjo in načrtnjšo zamenjavo osnovnih proizvodnih sredstev? Pravzaprav nam je vsem skupaj kar nerodno in težko venomer ponavljati, kako so ta sredstva že zdavnaj izrabljena.

Kako urediti naš široki proizvodni program, ki vpliva na to, da se ne moremo izveči iz individualnosti in drage ter zapletene proizvodnje?

Kako bi v prihodnje pri sedanjem stanju organizirali tako planiranje, da bi dosegli vsestransko boljše rezultate?

Kako zavezati fluktuacijo oziroma, kako nuditi zaposlenim take osebne dohodke, ki bi obdržali naše dragocene sodelavce po vsej tovarni?

Vprašanj bi imel še veliko, toda mnenja sem, da bi bil skrajni čas, da bi si v podjetju vsi prizadevali v taki meri, da bomo na postavljene vprašanje dobili ustrezne pozitivne odgovore in rezultate, na katere bomo lahko ponosni.

6. Katere življenjske načelo najbolj ceniš?

Cenim poštenost, spoštujem delavnost in občudujem zavzetost.

V. Kovač

Najnižji osebni dohodek

V zvezi s sklepom 18. seje delavskega sveta podjetja 10. maja 1972, ki določa, da osebni dohodek delavca, dosežen v rednem delovnem času (184 ur mesečno), ne sme biti nižji od 1000 din za normalni delovni uspeh, je za obračun dodatka do najnižjega osebnega dohodka z veljavnostjo od 1. 4. 1972 dalje strokovna služba izdelala naslednja podrobnejša navodila.

Dodatek do najnižjega osebnega dohodka se prizna delavcu, ki je v toku obračunskega meseca izpolnil naslednje pogoje:

1. da ni imel neopravičenih izostankov in je torej skupaj s

mi opravičenimi neplačanimi izostanki, opravil najmanj 184 ur;

2. da je dosegel norme v mesečnem povprečju najmanj s 100

ljena vrednost predstavlja dohodek do najnižjega osebnega dohodka. Iz tehničnih razlogov razliko do najnižjega osebnega dohodka za tekoči mesec ni mogoče sproti obračunati, zato dobi tako razliko delavec šele pri izplačilu osebnih dohodkov za naslednji mesec. Za mesec april bo delavec na primer prejel razliko do najnižjega osebnega dohodka v juniju, za mesec maj v juliju itd.

Koliko nas je zaposlenih?

Ob koncu marca letos je bilo v družbenem sektorju zaposlenih 4.024.000 ljudi, kar je za 178.000 več kot v istem času lani.

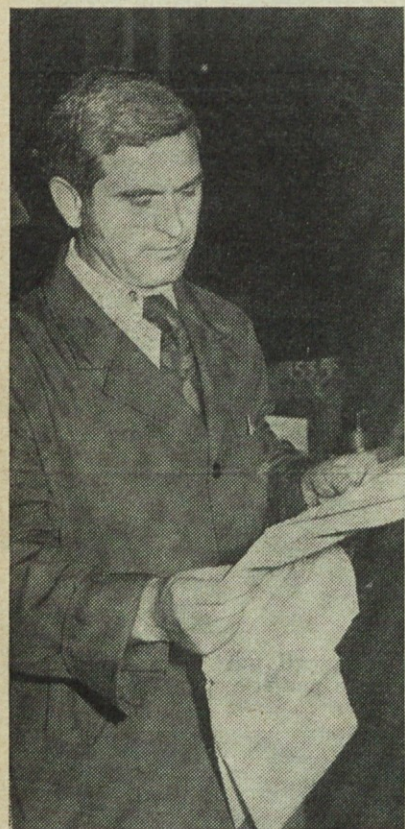
V gospodarstvu je zaposlenih 3.320.000 delavcev, v negospodarstvu pa 704.000. Največ jih je bilo zaposlenih v industriji (1.580.000), nato v trgovini in gostinstvu — 485.000, v gradbeništvu — 350.000, v prometu 285.000, v kmetijstvu 235.000.

V negospodarstvu je največ zaposlenih v kulturni in socialni dejavnosti 517.000, v šolah je zaposlenih 240.000, v zdravstvu pa okoli 174.000 ljudi. V državni upravi in družbenih službah je zaposlenih 187.000 ljudi.

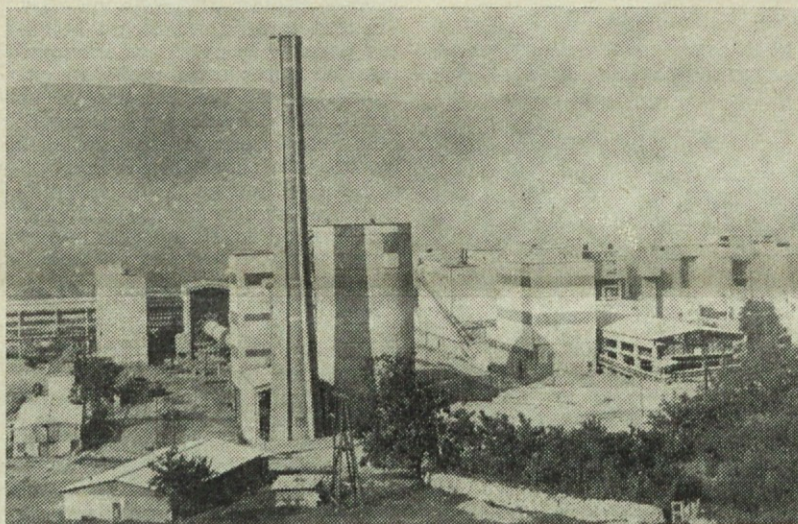
V SR Srbiji je zaposlenih 1.540.000, v SR Hrvatski 991.000, v SR Sloveniji 571.000, v SR Bosni in Hercegovini 550.000, v SR Makedoniji 287.000 in v SR Črni gori 86.000 delavcev.

V prvih treh mesecih letošnjega leta se je število zaposlenih v vseh republikah in pokrajinah, povečalo najbolj na Kosovu za 7,5 odstotka, najmanj v Vojvodini za 3,2 odstotka.

(Po Delu)



Novi predsednik delavskega sveta podjetja tov. Karol Gornik



Pogled na del objektov nove cementarne, ki jih je kompletno opremil Litostroj. Zadaž desno so objekti starega dela cementarne.

plačanimi izostanki (redni in izredni dopust, bolniška, opravičeni izostanki) in morebitni-

odstotki (velja za delavce ki delajo na normo, a niso v uveljavni dobi);

3. da ni bil ocenjen z manj kot 100 % (velja za delavce z osebnimi ocenami, a niso v uveljavni dobi).

Glede na določilo, da osebni dohodek ne sme biti nižji od 1000,00 din za 184 ur, za delavca, ki je izpolnil zgoraj navedene pogoje, obračunajo dodatek do najnižjega osebnega dohodka tako, da za delo v nadurah izločijo vpliv nadurnega dodatka, za bolniške izostanke pa izločijo vpliv boleznin. Postopek za izračun dodatka je naslednji:

1. od obračunane vrednosti osebnega dohodka brez boleznine je odšteti dodatek za nadurno delo;

2. dobljeno vrednost osebnega dohodka deliti z opravljenim številom plačanih ur skupaj z nadurnimi, a brez bolniških izostankov);

3. tako izračunano vrednost osebnega dohodka na uro primerjamo z minimalno vrednostjo urne postavke, določene z najnižjim osebnim dohodkom (pri 184 urah in 1000,00 din je minimalna vrednost urne postavke 5,43 din);

4. če je dosežena vrednost osebnega dohodka nižja od najnižje določene, razliko priznajo za vse plačane ure (vključno z nadurami, toda brez bolniških izostankov). Tako dob-

Cementarna Šar obratuje

(Nadaljevanje s 1. strani)

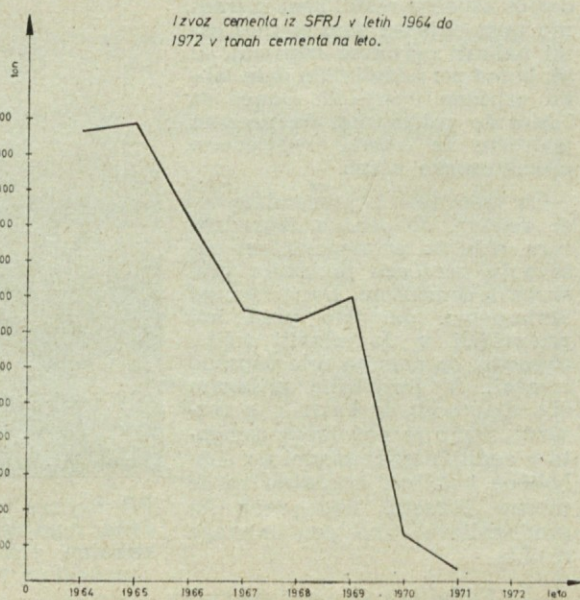
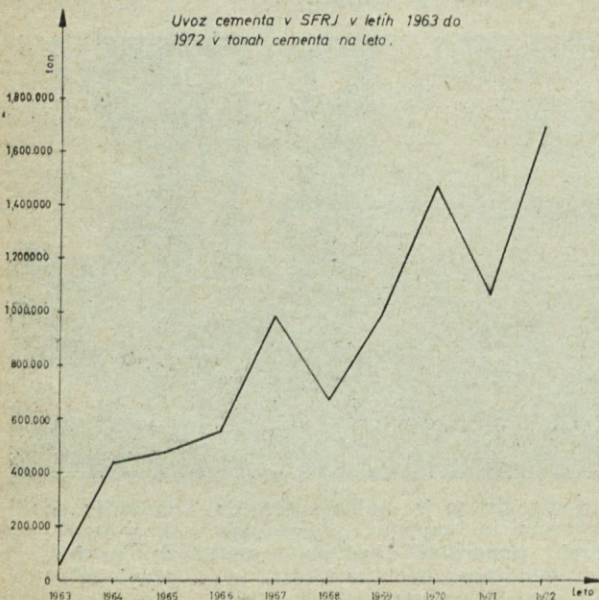
Mislim, da je tu primerno omeniti še litostrojski »hotel« v General Jankoviću. Litostroj je namreč že ob začetku montaže najel manjši stanovanjski blok. Z manjšimi preureditvami smo ustvarili našim monterjem prijetno domovanje, saj je v samem bloku tudi naša menza, ob ve-

čerih se pa vsi zberejo v jedilnici ob televizijskem sprejemniku. Pod vodstvom prizadevnega šefa gradbišča tov. Čenčurja v tem bloku že dve leti prebiva grupa naših marljivih monterjev.

Ko zaključujemo dela na objektu, ki ni pomemben samo za

Litostroj, ampak še posebej za avtonomno pokrajino Kosovo, je prav, da se spomnimo tudi pokojnega dipl. ing. Janeza Ovsenika, ki je izredno prizadevno vodil začetna dela in bistveno pripomogel k realizaciji tega velikega posla.

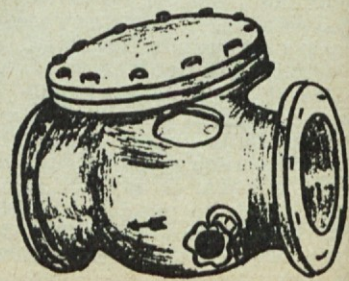
Dipl. ing. Janez Stražišar



Obvestilo

V OKVIRU PROSLAV OB 25. OBLETNICI PODJETJA BOMO PRIREDILI V SEPTEMBRU TUDI RAZSTAVO LIKOVNIH DEL ČLANOV KOLEKTIVA.

VABIMO VSE, KI SE DOSLEJ V LITOSTROJU SE NISO UDELEŽILI TAKE RAZSTAVE, DA SE PRIJAVIJO TOV. KOVAČU V KADROVSKI SEKTOR, TEL. 256, NAJKASNEJE DO 15. JULIJA.



Pomembno je sodelovanje nas vseh

Tov. Volfand, dovoli, da Ti ob ponovni izvolitvi za predsednika upravnega odbora podjetja postavim nekaj vprašanj in sicer o sedanjem in prihodnjem delu.

1. Ob ocenjevanju dela dosedanjega UO menim, da delim mnenje vseh, ki delo samoupravnih organov poznajo poglobljeje, o zasluženom priznanju dosedanjemu delu UO in tebi, ki si prispeval nemajhen delež za tak razvoj samoupravnih odnosov. Lahko trdimo, da so le-ti neposredno materializirani v samoupravnem sporazumu o TOZD kot naj-

minja tudi vloga centralnih samoupravnih organov. Potrebno je poudariti, da se vse več pristojnosti organov samoupravljanja prenašajo na TOZD. Prav gotovo je to ena od značilnosti prehodnega obdobja, kjer naj bi našli temelje za kar največjo možno samostojno odločanje na tistih področjih, kjer so doslej odločali le centralni organi.

Naj povem, da bo UO pri pre-sojanju vprašanj, za katera na ravni TOZD še ni dovolj potrebnih pokazateljev za samostojno odločanje, nastopal kot središče samoupravnega dogovarjanja. Pri tem svojem delu bo UO sodeloval s predsedniki svetov TOZD, ki bodo zastopali interese posameznih TOZD.

UO bo prav tako eden izmed glavnih faktorjev, ki bo budno spremljal razvoj začete procesa, ga usmerjal tako, da bi čim prej dosegli želene cilje.

V prehodnem obdobju bo ena glavnih nalog UO v tem, da bi preprečil neugodne posledice reorganizacije glede na predvideno poslovanje podjetja, glede na letni plan ali na gospodarske koncepte dolgoročnega značaja.

Na tak način bo UO skupno z DSP in strokovnimi službami podjetja predstavljalo faktor kontinuitete poslovanja podjetja.

3. V pripravi programa UO boš kot predsednik prav gotovo v največji meri prispeval k njegovemu oblikovanju. Čeprav je v delovanju tako starega kot novega UO pomembna določena

kontinuiteta, bodo najbrž še posebno poudarili določena delovna področja. Kateremu področju daješ v tem trenutku največji pomen?

Zavedamo se, da bo glavna smer dela UO usklajevanje poslovnih rezultatov s planskimi nalogami podjetja. Ker so pogoji gospodarstva zelo zahtevni, notranja poslovna problematika pa zelo zahtevna, je potrebno vprašanje poslovanja posvetiti kar največ pozornosti. Proizvodni problematiki moramo dati večji poudarek, saj bi uspešno reševanje nekaterih nalog s tega področja zagotovilo pogoje za uspešnejše reševanje tudi drugih problemov v podjetju. Naj na tem mestu poudarim, da bodo morale tudi problematika finan-

siranja, notranja organizacija, ekonomičnost poslovanja, problematika kadrov in ne nazadnje tudi delitev dohodka, najti svojo mesto v programu dela UO.

4. Rad bi ti postavil še eno povsem osebno vprašanje. Kakšno življenjsko načelo te vodi pri usklajevanju številnih posameznih in skupinskih interesov?

Prav gotovo je življenjsko načelo na kratko opisati zelo težko. Menim, da me pri usklajevanju posameznih in skupnih interesov vodi določeno načelo konstruktivnega kompromisa med različnimi interesi. Prepričan sem, da je v sedanjih razmerah možno doseči določene cilje le s kompromisnim reševanjem, pri čemer je pomembno predvsem to, da kompromis ne sme biti v škodo glavnega cilja. Rezultati takega ravnanja niso vselej takoj opazni, so pa gotovo zelo pomembni, če jih ocenjujemo glede na skupne interese.

V. Kovač

Litostroj v Beogradu in Novem Sadu

Od 13. do 21. maja 1972 so bile na beograjskem sejmišču tri mednarodne tehnične prireditve: XVI. mednarodni sejem tehnike, VII. mednarodni sejem kemijske industrije in II. razstava livarstva. Sejem tehnike prirejajo vsako leto, medtem, ko sta ostala dva sejma le občasna. Povečanje prostorov beograjskega sejmišča je prirediteljem omogočilo, da so lahko organizirali vse tri prireditve obenem.

Mednarodni sejem tehnike je vsekakor največja in najstarejša prireditev beograjskega sejma. Sejem tehnike je bil sestavljen iz vrste specialnih razstav. Na razstavi smo videli stroje, ki jih uporabljajo v črni in barvni metalurgiji, tehnične proizvode za

široko potrošnjo, trgovino in gostinstvo, precizno mehaniko in optiko, stroje za elektro in elektronsko industrijo, stroje, ki jih uporabljajo v gradbeništvu itd.

Nekatera večja podjetja, tako domača kot tuja, so imela svoje posebne razstave. Da je bila letošnja prireditev med večjimi, pove tudi podatek, da je sodelovalo nad 700 razstavljalcev, prvokrat pa se je sejma udeležila Finska.

Prva mednarodna razstava livarstva na beograjskem sejmu, ki so jo organizirali leta 1969, je bila v okviru 36. mednarodnega kongresa livarjev. Lahko trdimo, da je po zamisli, vsebini in poslovnih dogovorih zelo uspela.

Na letošnji II. mednarodni razstavi livarstva so prikazali me-

hanizacijo, nove zamisli pri projektiranju ter izgradnji livarn, nove tehnološke procese, kakor tudi nove proizvode, ki so jih do sedaj izdelovali po drugem postopku, a danes jih vlivajo ter tako znatno pocenijo njihovo izdelavo.

Posebno poglavje v okviru te prireditve je predstavljala raz-

kovnjaki na razstavi so ljubezljivo postregli obiskovalcem z ustreznimi tehničnimi podatki in pojasnili ter na ta način vzpostavljali nove poslovne stike. Litostrojski razstaveni prostor so si med drugim ogledali številni naši dolgoletni poslovni partnerji, s katerimi uspešno sodelujemo že vrsto let.



višjem samoupravnem aktu, ki izhaja iz ustavnih določil. S kakšno prelomnico bi lahko primerjali samoupravni sporazum o TOZD, če ga gledamo v luči razvoja samoupravljanja v Litostroju?

Podpis samoupravnega sporazuma predstavlja zelo pomemben korak v razvoju samoupravnih odnosov v podjetju. Prepričan sem, da je to le ena od številnih mer, ki smo jih v podjetju že naredili. Seveda imajo vse te mere svojo specifično vrednost. Vsak tak korak v svojem času prav gotovo pomembno vpliva na nadaljnji razvoj samoupravnih odnosov.

Naš samoupravni sporazum je le začetek procesa, ki bo trajal dalj časa. Posledica in pomen tega akta za razvoj samoupravljanja in samega podjetja, bomo v celoti ocenili šele kasneje. Kljub temu menim, da lahko trdimo, da je podpis samoupravnega sporazuma zelo pomemben, ker smo se z njim na podlagi samoupravljanja opredelili za osnovni koncept samoupravne prakse in odnos v podjetju. Na ta način bomo Litostrojski lahko po poti, ki smo si jo zarisali, uveljavili ustavna določila. Naj ob tej priliki povem tudi to, da smo v podjetju že poskušali na razne načine zagotoviti najneposrednejše samoupravljanje. Sedanja organizacija podjetja na ravni TOZD ima zakonsko-ustavno podlago, kar pomeni, da smo jo dolžni v celoti izvesti. Seveda nam bodo pri tem delu več kot dobrodošle izkušnje, ki jih že imamo.

2. S podpisom samoupravnega sporazuma o TOZD se spreminja tudi vloga dosedanjega OUP. Menjajo se tudi določene pristojnosti, ki v prvem obdobju prav gotovo še ne bodo mogle prav zaživeti. Katera od pglavitnih novosti se bo po tvojem mnenju najprej uveljavila?

Kot sem že rekel, je samoupravni sporazum začetek določenega zelo zahtevnega procesa. Lahko trdim, da bo uveljavitev sporazuma v naši praksi zahtevala še veliko dela in časa. To ni le naključje, saj gre pri sporazumevanju za prihodnje poslovanje podjetja na podlagi večjega števila samostojnih TOZD, ki se porajajo iz enotnega podjetja, ki se je praktično 25 let izgrajevalo in razvijalo kot enotna in močna delovna organizacija.

Med drugim se na podlagi samoupravnega sporazuma spre-

Sklepi sindikata

Na svoji 11. redni seji z dne 19. 5. 1972 je IO sindikata med drugim pregledal sklepe sej ter ugotovil, da sklepe izvršujejo po predvidenem programu, potrebno pa je še nadalje spremljati izpolnjevanje predvsem dolgoročnih sklepov.

IO nadalje priporoča osnovnim organizacijam sindikata v TOZD, naj neprenehoma kontrolirajo izpolnjevanje vseh sklepov ter nato proti morebitnim kršilcem ukrepajo.

Pri analizi priprav in izvedbe volitev je IO ugotovil nezadovoljivo aktivnost svojih osnovnih organizacij, predvsem pri obveščanju in agitaciji za volitve v organe upravljanja. Prav tako so ugotovili, da so nekatere osnovne organizacije premalo sodelovale pri izbiri posameznih kandidatov v organe upravljanja.

IO predlaga organom upravljanja, naj bi zaradi težav pri zaposlovanju novih sodelavcev, predvsem iz vrst mladine, sprejeli sklep o graditvi novega samskega doma.

IO prav tako predlaga:

Da se poveča stopnja prispevka za stanovanjsko izgradnjo za 2 % od tistega dela, ki ostane v podjetju,

da organi upravljanja sprejmejo sklep o tem, da bi dohodek, ki bi ga ustvarili z delom ob dveh prostih sobotah, namenili izgradnji samskega doma,

da pregledajo vsa namenska sredstva (posojila) za individualno gradnjo v letu 1973 ter jih čim več namenijo za gradnjo doma.

da uporabijo sredstva za rušenje doma v Vižmarjih za gradnjo novega samskega doma,

da pri namenskem zbiranju sredstev za gradnjo samskega doma proučijo možnost sodelave z ICL,

da pristojna služba (kadrovska služba in ZSE) pripravi točne podatke o potrebah po sam-

skih ležiščih, oziroma da izdela mini elaborat.

IO je med drugim tudi sprejel predlog obrazca za novodošle člane kolektiva in ga poslal kadrovske službi v izvršitev.

Ceti civilne zaščite podjetja so odobrili 400 dinarjev za stroške medobčinskega tekmovanja.

IO je sprejel predlog prostovoljne gasilske čete o tem, da naj bo ob priliki razvitja prapora za 25-letnico podjetja in za 20-letnico PGD sindikalna organizacija boter pri razvijanju prapora.

IO je sprejel na znanje predlog organov upravljanja o pomoči članov v kolektivu tov. Prešernu za zdravljenje družinskega člana.

IO je odobril potovanje v SZ trem članom sindikata, in sicer na povabilo lenigrajskega metalnega zavoda, s katerim imamo prijateljske zveze že od leta 1956.

Izvršni odbor je tudi obravnaval predlog o razširitvi počitniških domov v Premanturi-Pula in sklenil za nakup omenjene zgradbe uporabiti vsa do sedaj zbrana sredstva kolektiva za namen razširitve rekreacijskih objektov. Prav tako predlagajo organom upravljanja, da iz sredstev ostanka dohodka nadomestijo manjkajoči del sredstev.



Virvež na novosadskem sejmu

stava: »RAZVOJ LIVARSTVA V JUGOSLAVIJI«. Tu smo lahko videli zanimive izdelke iz tovarniških zbirk in muzejev, ki so prikazovali razvoj livarstva pri nas.

Naše podjetje je kakor prvič, tako tudi tokrat uspešno sodelovalo na tej razstavi. Na 54 m² razstavnega prostora smo razstavljali vrsto izdelkov - ulitkov: gonilnik Francisove turbine, ohišje parne turbine, pesta prikolic, čeljusti drobilca STT, tekalno kolo za mostna dvigala, obločne plošče kromolibdena, plošče za predgradne stene iz mangana, rešetke za peči, rotor in stator za papirno industrijo, stojalo IKOS, cilindri z glavo dieselskega motorja in rosnico za cementarno. Posebno pozornost obiskovalcev je pritegnil ogromni trinajsttinski ulitek - samica krmene statve. Naši stro-

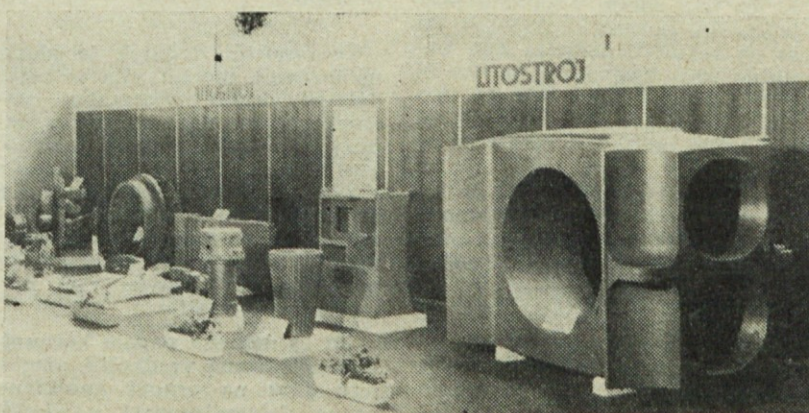
Mnogo večje zanimanje obiskovalcev iz Jugoslavije in tujine pa je požel letošnji XXXIX. mednarodni sejem poljedelstva v Novem Sadu, ki so ga organizirali istočasno kot sejem tehnike v Beogradu. Zadnja leta vse bolj ugotavljamo, da je zanimanje za pomladanske prireditve nasploh manjše, medtem ko na novosadskem sejmu opažamo vse večji obisk.

Letošnji sejem poljedelstva je prikazal več tisoč vrst strojev, opremo za poljedelstvo prehrabne proizvode, kemična sredstva itd. Med drugim smo tu lahko občudovali lepo izbiro govedi. Na tej zares veličastni prireditvi je razstavljalo 1120 domačih in okoli tristo tujih razstavljalcev iz ZR Nemčije, Avstrije, Švice, Švedske, Poljske, Italije, ZDA, SZ itd.

Med sejmom so organizatorji priredili številna predavanja in simpozije. Ob tem naj poudarimo, da je bil prav strokovni program zelo obširen.

Po treh letih je na poljedelskem sejmu v Novem Sadu razstavljala tudi Litostroj. Na ogled so bili štirje vilicarji, in sicer en pettonski in trije dvotonski z različnim mehanizmom za dviganje. Tudi tokrat se je izkazalo, da je zanimanje za naše izdelke zelo veliko.

Upajmo, da bo naše podjetje tudi v prihodnje tako uspešno sodelovalo na sejmih in na ta način krepilo poslovne stike z vsemi dosedanjimi sodelavci.



Razstavljeni ulitki na razstavi livarstva na beograjskem sejmišču

Dragica Šverko

Mirko Drk

naš Hefajst - mojster ognja

Doma je tam blizu Čakovca, v tisti medjimurski ravnini, po kateri se vali že malce utrjena Drava. Pridni ljudje prihajajo od tam, mogoče tudi zato, ker je bilo še do nedavna več otrok kot rac, in rac je bilo veliko več kot delovnih mest. Po vojni je nekaj časa delal na borovniški progi, potem je služil vojsko in se nato zaposlil v Litostroju. Tega je sedaj že več kot 20 let.

Medtem so pritekali in odtekali delavci, šestkrat se je zamenjala vsa »delavska kri«, petkrat se je zamenjala glava. On pa je ostal, priden, vreden, predan delu, skromen, molčeč, eden od takih, ki bi si jih želeli še veliko: neroden v besedah, spreten z glavo in rokami. Če bi ga plačali po številu izgovorjenih besed, bi komaj zaslužil za neslan močnik.

Ne pritožuje se nad ničemer, s plačo je zadovoljen. Je skupinovodja žarilcev, edini žarilec, ki se ne vozi in mora biti zato vedno na razpolago, vedno pripravljen kot kakšna babica: ob sobotah, nedeljah, podnevi, ponoči.

V tovarno je prišel kot nekvalificiran delavec, brez strokovne izobrazbe, brez poklica. Tu je naredil žarilski tečaj in od tedaj streže peči, opazuje bobneče plamene, ki oblizujejo rdeče ožarjene ulitke v pečeh. 50 ton materiala, ki mora biti žarjen natanko toliko časa, kot zahteva tehnologija za vrsto ulitka, in ob natanko določeni temperaturi. V eni peči je 920 °C, v drugi 1050 °C.

Kaj bi bilo, če... Če bi pozabil gledati, če bi se zmotil, če bi se pokvarila cela šarža. 50 ton uničenih izdelkov, morda 50 starih milijonov škode, če ne računamo vseh stranskih, indirektnih posledic. Pa se je že kdaj kaj takega zgodilo, ga vprašam. Se ne sme, odgovori mirno, čeprav malo začudno, kako morem sploh kaj takega vprašati.

V prostoru poleg žarilnice stoji na zidu uro, bolj rečeno, okrogli termometri, ki kažejo temperaturo v pečeh, pod njimi pa drsi papir, na katerem je grafično razvidno naraščanje vročine v pečeh. Treba jo je imeti strogo v rokah, ulitki se morajo segrevati nadzorovano, postopno. Za to je odgovoren naš Mirko, Hefajst jeklolivarne.

Na mizi so knjige žarenja. Vsako uro je treba vpisovati podatke o doseženi temperaturi. Prava mini-pisarna. Podatki so vpisani skrbno, razločno, pisava je skoraj lepa. Natančno voden dnevnik, lahko rečemo urnik žarenja.

Pri pečeh je prava peklena vročina, naravnost neznosna, še posebno takrat, ko se peč odpre in gredo ulitki na zrak. Ljudje pri pečeh niso debeli, ni jim treba nobenih shuševalnih kur. Vročina jih izceja — in dela željo. Mirko je eden redkih, ki ne »pije«, v službi pa sploh ne.

Težko delo je to, naporno, odgovorno. Fantje bi zaslužili beneficiran staž. Človek bi kar hudo dobro privoščil, da bi prišli delat k žarilnim pečem tisti strokovnjaki, ki odločajo, za katera delovna mesta je upravičen beneficiran staž. Le kako naj človek zdrži 40 let pri takem delu, v teh hudih vročinskih valovih, v oglašujočem ropotu peči in visečih brusov v obratu, ko se s težavo sporazumevaš s sodelavcem, in še to samo tako, da vpiješ na ušesa? In kam potem z žarilec, ki je kot Cankarjev Jernej dal »Sitarjevim« svoje zdravje, svojo moč? Za skladišnika, da bo imel pol plače? Kam?

Peči so že dobro izrabljene, stare. Treba je toliko bolj skrbeti zanje in za ulitke, ki jim jih zaupaš. Tri se ogrevajo na olje, eno na elektriko. Pod vplivom vročine se ulitki zmehčajo, treba jih je torej tako naložiti v peč, da se ne deformirajo, da ne spremenijo svoje oblike. Treba je znati.

Kje ste se učili, kdo vas je učil, ga spet pobaram. Ja, no, odmrma. Tečaj sem naredil, res. Toda učilo me je delo, učila leta pri peči. Pri delu moraš biti s srcem in z glavo.

Ko je še inženir Volfand vodil razvojni oddelk livarne

jeklene litine, mu je bil prav Mirko desna roka pri raziskavah. Treba je bilo preskusiti nove materiale, termično obdelavo za vsak posamezni namen ulitka, za vsak nov material, za krom niklove litine, za vanadij 511, 63. Za vsak primer je treba dobiti predpisane mehanske vrednosti.

Livarna ni sanatorij, to je mesto le za zdrave, mlade in sposobne možakarje. Problemov, težav, ovir, zadreg ne manjka. Vodja obrata inženir Bradeško ima na mizi v nekakšnem plastičnem kozarcu šopek svinčnikov. Na kozarcu vidim napisano: Ostani miren, ne razburi se! Psihološka arcnija. Lahko bi tudi napisal: Bodi hladen kot špricar! Ali pa: Bodi hladen, kot je peč vroča! Psiholog bi mu dal za ta napisek oceno odlično, profesor

slovenščine pa najbrž minus zadostno, saj bi moral vendar zapisati: ne razburjaj se! Za negativnimi velebniki stoji lahko samo glagol v nedovršniku!

Kot se spodobi, smo zastavili Mirku Drku tudi nekaj vprašanj:

— Kaj vam prinese več zadovoljstva: polna kuverta ali zadovoljstvo po dobro opravljenem delu?

Oboje.

— Česa se najbolj bojite?

Bolezni.

— Praznujete god ali rojstni dan?

Jaz rojstni dan, žena pa god.

Kratko in jedrnato povedano, jasno in brez okolišenja, brez tistih: če, je odvisno, lahko, kakor se vzame. Pri njem so misli še sveže, nepokvarjene kot para-dizniki na vrtu. Pri njem nazori pač še niso standardizirani po



Mirko Drk na delovnem mestu

JUS, ne zaviti v svilen papir, niso družbeno parfimirani.

Ivan Sabol, vodja obrata v čistilnici, je vesel in ponosen na tega fanta. Svoje delo pozna, vedno je pripravljen vskočiti, če je

treba. Taki fantje imajo svojo zaslugo pri tem, da livarna jeklene litine presega plan in da problemi niso takšni in tolikšni, kot bi sicer lahko bili.

Mirko Hrovat

OBISK V LENINGRADU

Na povabilo leningrajskega metalnega zavoda je, kot gost centralnega komiteja sindikatov Sovjetske zveze, naša delegacija odpotovala na obisk v Moskvo in Leningrad.

Sodelovanje med leningrajsko tovarno in Litostrojem je postalo že tradicionalno. Prvo srečanje sindikalnih in partijskih organizacij sega že v leto 1956 in je iz leta v leto tesnejše in plodnejše. Dokaz tega je tudi sodelovanje pri gradnji Đerdapa in izmenjavi izkušenj na tehničnem in strokovnem polju. Zadnje srečanje je predvsem priznanje naši proizvodnji in delu pri največjem objektu v Jugoslaviji, kjer smo se skupno z leningrajsko tovarno uveljavili kot kooperanti pri gradnji naše največje hidroelektrarne.

Čeprav smo proti njihovi tovarni le majhno podjetje, smo bili deležni vsega spoštovanja in priznanja, ki so nam ga izrekli za tolikšen napredek turbinske proizvodnje v Jugoslaviji.

Leningrajska tovarna je že praznovala 115-letnico svojega delovanja. Dvanajsttisočlanski kolektiv ima za seboj zgodovinsko pot, ki se prične z izgradnjo prve 300 KW vodne turbine in prve 2000 KW parne turbine. V letu 1957, ko so praznovali svojo 100-letnico, so kilovate povečali stokrat. Trenutno izdelujejo parno turbino z 1.200.000 KW, ki naj bi začela obratovati že leta 1975. Predvidoma bodo izdelali tudi Kaplanovo turbino z 850.000 KW. Skupno naj bi izdelali za eno samo centralo 16 agregatov s proizvodnjo 180 milijonov KW. V podjetju so nam kot znamenitost povedali, da je bilo v stari Rusiji proizvedeno skupno le 1.200 tisoč električne energije, kar praktično daje sedaj samo ena turbina. Poleg parnih in vodnih turbin izdelujejo tudi turbine na zemeljski plin. Njihova zmogljivost je 100.000 KW. V tovarni imajo svoj laboratorij, kjer preskušajo vse tipe turbin. 3500 tehnikov in inženirjev, kolikor jih dela v podjetju, je lep dokaz visoke stopnje strokovnega kadra, ki ga tudi šolajo v samem podjetju. Naj povem še podatek, da se na fakulteti podjetja šola trenutno 2500 študentov. Za nas bi bilo morda zanimivo, da ima podjetje le majhno livarno, saj vse večje odlitke dobivajo iz livarne izza Urala. V tovarni predvidevajo med drugim, da bodo zgradili v bližnji prihodnosti veliko livarno za potrebe Leningrada v samem mestu. Povedali so nam tudi podatek, da so izdelali tudi nad 32.000 zvarjenih konstrukcij, s ponosom pa so nam pokazali največji most preko reke Neve, ki je njihovo delo. Mesečni plan te tovarne predvideva, da morajo izdelati 340 va-

gonov gotovih izdelkov. Povedali so nam tudi, da 33% svoje proizvodnje izvažajo, in to v socialistične dežele, določen del proizvodnje pa v ostale predele sveta. Stalen porast proizvodnje je velika spodbuda za stalno socialistično tekmovanje posameznikov, skupin in oddelkov. Rezultate dela tudi javno razglašajo na svojih stenčasih, najboljšim pa podeljujejo prehodne zastavice in odlikovanja.

Ob pogledu na njihovo proizvodnjo se nam je zdelo, da smo zelo majhni, da pa imamo vse možnosti razširitve proizvodnje. Lahko bi našli še mnogo primerjav z našo proizvodnjo, toda to

skoraj ne bi imelo nobenega pomena. Lahko pa rečem, da pomeni ogled takega ogromnega in tehnično popolnega podjetja prav gotovo nepozabno doživetje.

Poleg tovarne našega gostitelja smo si ogledali tudi njihove podružnice manjših parnih turbin, ki imajo enako tradicijo kot matična tovarna. Prav tako smo obiskali veliko leningrajsko podjetje Elektrosila. S tem podjetjem dela leningrajska tovarna turbin, tako kot Litostroj z Rade Končarjem, skupno na vseh centralah.

Herojska pot mesta Leningrada je znana vsemu svetu. Med 900-dnevno blokado med drugo svetovno vojno se je tovarna spremenila v tovarno orožja, s katerim so meščani branili svoje mesto. Tovarna je sila ponosna na svoje medvojno in povojno

delo, saj nosi kar pet odlikovanj, in to: Dve odlikovanji Lenina, dve odlikovanji rdečega znamenja (eno od teh je bolgarsko) in eno odlikovanje oktobrske revolucije za delovne zasluge.

Delegacija Litostroja je med svojim bivanjem v Sovjetski zvezi dosegla sporazume: o nadaljnji menjavi na področju družbeno političnega življenja med kolektivi,

medsebojni izmenjavi izkušenj na področju samoupravljanja, izmenjavi izkušenj na tehničnem in znanstvenem področju, možnosti izmenjave strokovnih sodelavcev,

izmenjavi tovarniških glasil, o večkratni izmenjavi delegacij Litostroja in leningrajske tovarne turbin.

Delegacija Litostroja je med svojim obiskom povabila delegacijo leningrajskega podjetja, naj nas obišče v času, ko bo naše podjetje slavilo svojo 25. obletnico. V. M.

VI SPRAŠUJETE? mi ODCOVARIAMO!

Tovariš Anton Glavan iz talilnice belih kovin nam je zastavil vprašanje v zvezi z vrednotenjem delovnih pogojev. Samoupravni sporazum o delitvi, sprejet v lanskem decembru, namreč določa drugačne zneske za težavnostne dodatke, kot so sicer določeni z našim pravilnikom. Zanima ga, kdaj bomo uskladjili dodatke s tistimi v sporazumu in seveda, če se bodo kaj zboljšali. Za odgovor na navedeno vprašanje smo zaprosili oddelk za nagrajevanje v kadrovskem sektorju, od koder so nam posredovali naslednje pojasnilo.

Težavnostni dodatek je zlasti na delovnih mestih, kjer so težki delovni pogoji, pomembna postavka v osebnem dohodku. Čeprav bi v načelu morali zasledovati cilj, da težke delovne pogoje v čim večji meri izboljšamo, če ne že povsem odpravimo, se temu še ne moremo povsem izogniti. Zato je prav, da za take pogoje damo delavcu vsaj primerno nadomestilo.

Da bi delovne pogoje kar najbolj objektivno vrednotili, smo v letu 1968 na osnovi analitične ocene delovnih mest uveljavili metodologijo za osnove, po kate-

rih vrednotimo različne vplive na pogoje dela. Za tako ocenitev so bile tedaj izdelane t. im. okološke meritve o posameznih vplivih, ki jih služba varstva pri delu še sedaj nenehno opravlja.

Ko smo se v našem podjetju na osnovi ocenitve za delovne pogoje opredelili za določeno vrednotenje so nas pri tem vodila razmerja med posameznimi delovnimi mesti, manj pa smo se ozirali na druga podjetja.

Ko je v začetku leta 1971 izšel zakon o družbenem dogovarjanju in samoupravnem sporazumevanju o osnovah in merilih za delitev dohodka in osebnih dohodkov, se je sprožil proces spora-

zumevanja na področju delitve dohodka in osebnih dohodkov. To sporazumevanje že prehaja tudi v dogovarjanje podrobnejših elementov osebnega dohodka, kot je to n. pr. težavnostni dodatek. V skupini podjetij, kjer se nahaja tudi naše podjetje, je v pravi enotna metodologija za ugotovitev težine delovnih pogojev. Na tej osnovi naj bi v vseh 140 podjetjih, kolikor jih vključuje samoupravni sporazum o delitvi, veljalo za enake delovne pogoje tudi enako vrednotenje.

Sodimo, da bo glede na postavko, ki je v samoupravnem sporazumu za delovne pogoje v najvišji stopnji 3,00 din ob upoštevanju naših najtežjih delovnih mest, mogoče dodatek na delovne pogoje spremeniti... Po določitvi samoupravnega sporazuma naj bi bile osnove za enotne delovne pogoje usklajene v roku enega leta po podpisu sporazuma, ki je bil v oktobru preteklega leta. Prepričani smo, da bomo do konca letošnjega leta imeli usklajene dodatke za delovne pogoje v vsej panogi kovinske in elektroindustrije Slovenije. S tem bomo tudi poravnali nekatere neusklajenosti pri nas v podjetju.

V Zadobrovi pri Ljubljani bo 4. julija ob 11. uri PROSLAVA SLOVENSKE PARTIZANSKE VOJSKE ob 30. obletnici ustanovitve prvih brigad. To bo množična in politična manifestacija vseh občanov, delovnih ljudi, nekdanjih aktivistov OF, sedanjih družbeno političnih delavcev, partizanov, članov družbeno političnih organizacij, zlasti pa mladega rodu.

Na proslavi bo tudi kvaliteten kulturni program.

Vabimo vse člane kolektiva, da se proslave v čim večjem številu udeležijo.

Mladi litostrojčani pišejo

Reorganizacija aktivna ZMS Litostroj

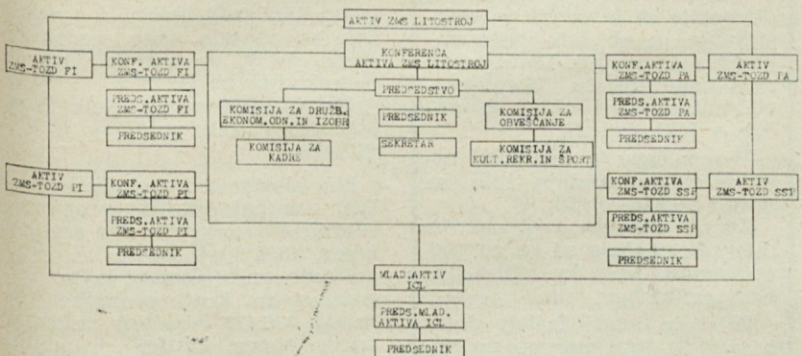
Aktiv ZMS Litostroj tvori mladina, združena v aktivne v temeljnih organizacijah združenega dela.

Konference aktivov v TOZD volijo člane konference aktivna ZMS Litostroj. Konferenca aktivna ZMS Litostroj izvoli svoje izvršilne organe: predsedstvo, predsednika in sekretarja ter nadzorni odbor. Za izvajanje zadanih nalog predsedstvo formira naslednje stalne komisije:

1. KOMISIJA ZA IZOBRAŽEVANJE IN DRUŽBENO-EKONOMSKE ODNOSI

Dela na področju družbeno-političnega ekonomskega in strokovnega izobraževanja. Vključuje se v delu samoupravnih organov iz področja:

- razvoja, planiranje proizvodnje in kadrov, stanovanjske politike nagrajevanja, izrednega izobraževanja
- pripravlja seminarje za mlade družbeno-politične delavce v sodelovanju z občinsko in mestno konferenco ZMS
- spremlja družbeno-politični in ekonomski razvoj v organizaciji združenega dela in izven nje.



2. KOMISIJA ZA KADRE

- spremlja in skrbi za kontinuiran razvoj kadrov
- komisija evidentira mladince in jih kandidira v organe: konference aktivna, družbeno-političnih organizacij in samoupravnih organov v organizaciji združenega dela ter v organe družbeno-političnih organizacij na ravni občine in mesta
- pripravlja in predlaga mladince v Zvezo komunistov
- komisija za kadre proučuje in dela na razvoju mladinskega aktivna v organizaciji združenega dela

3. KOMISIJA ZA KULTURO, REKREACIJO IN ŠPORTNO DEJAVNOST

- oblikuje in skrbi za izvajanje programa kulturnega, rekreacijskega in športnega udejstvovanja mladih v organizaciji združenega dela, na ravni mesta in občine
- pri svojem delu se vedno povezuje z ustreznimi komisijami pri sindikalni organizaciji pri organizaciji združenega dela in z ostalimi specializiranimi mladinskimi organizacijami v okviru terena, občine in mesta.

4. KOMISIJA ZA OBVEŠČANJE

- skrbi, da je informiranje v celotnem kolektivu temeljito, pravočasno in razumljivo
- prizadevati si mora, da člane aktivna ZMS kvalitetno informira o aktualnih nalogah in stališčih konference in predsedstva aktivna v organizaciji združenega dela.
- skrbi, da so družbeno-politične organizacije in samoupravni organi seznanjeni z delom mladinskega aktivna v organizaciji združenega dela
- pripravlja članke za interno glasilo organizacije združenega dela (če obstaja) in uporablja sredstva obveščanja, ki so ji na voljo. Za uspešnejše obveščanje pa komisija lahko izdaja in oblikuje glasilo predsedstva konference mladinskega aktivna.

Dan mladih Šiškarjev

Že mnogokrat smo mladi Šiškarji razmišljali, kako bi proslavili mesec mladosti, Titov rojstni dan, naš praznik.

V letu 1969 smo se odločili za množično mladinsko prireditev, vendar smo ugotovili, da je zabavna prireditev premalo. V jeseni smo organizirali še športno in kulturno prireditev. Tako se je rodil »Dan mladih Šiškarjev«, ki postaja iz leta v leto množičnejša in pomembnejša prireditev, kjer se odražajo naši uspehi na športnem, kulturnem in zabavnem področju. V zadnjih letih se je udeležuje tudi vse več starejših občanov naše občine, zato lahko trdimo, da je praznik vseh, ki prebivajo v šišenski občini.

Lanskoletni »Dan mladih Šiškarjev« smo posvetili 30. obletnici formiranja poveljstva slovenskih partizanskih čet, ki je bilo ustanovljeno na Vodnikovi cesti, naš pokrovitelj pa je bil tov. Franc Loskošek-Luka, prvi poveljnik slovenskih partizanskih čet. Tekmovali smo v desetih športnih panogah, zadnji dan pa smo priredili v Mostecu partizanski miting, kjer je govoril predsednik skupščine občine Ljubljana-Šiška Danilo Sbrizaj; po mitingu pa je bila zabavna prireditev.

Kako pa je potekal letošnji »Dan mladih Šiškarjev«? Posvetili smo ga prazniku našega maršala Tita in prav zato smo ga še skrbneje pripravili. Za pokroviteljstvo nad našim praznikom smo zaprosili Titovega dolgoletnega sodelavca in soborca tovariša Edvarda Kardelja, ki je pokroviteljstvo sprejel in s tem dal priznanje našemu delu.

Letošnji program športnih prireditev je obsegal tekmovalništvo v sedmih panogah. Tekmovalništvo so potekala na igriščih ŠD Ilirija in v prostorih Mladinskega centra Zg. Šiška in Domu Ljuba Sercerja. Kulturni program je obsegal nastop folklorne skupine v Medvodah, koncert harmonikarskega orkestra iz Šentvida in nastop dramske skupine dijakov gimnazije Šentvid v Vodicah.

Šišenski taborniki pa so razen orientacijskega pohoda poskrbeli še za postavitev izredno zanimivega tabora z razstavo svojih dosežkov na igrišču Paninje.

V soboto, 27. maja, zvečer pa je bila najbolj slavnostna prireditev letošnjega »Dneva mladih Šiškarjev«. To je bila bogata kulturno zabavna prireditev, kjer smo mladi podelili svojemu pokrovitelju tovarišu Edvardu Kardelju kip — Šiškarji — zmagovalcem športnih prireditev pokale in diplome, mladincem pa, ki so vseh pet let sodelovali pri organizaciji »Dneva mladih Šiškarjev«, smo podelili posebna priznanja.

Uvodu te slavnosti je spregovoril predsednik občinske konference Zveze mladine Slovenije Ljubljana-Šiška Stojan Krebelj. Seznanil nas je z zgodovino »Dneva mladih Šiškarjev«, poudaril je pomen te manifestacije in utemeljil podelitev priznanja mladim Šiškarjem tovarišu Edvardu Kardelju.

V polni (preko 800 mladincev) dvorani nam je tovariš Edvard Kardelj spregovoril o pomenu dneva mladosti kot faktorja, ki utrjuje idejno in akcijsko sposobnost naprednih sil mladine in naš samoupravni socializem na čelu z Zvezo komunistov. Urešnjevanje ustavnih dopolnil je dolgoročen proces — je revolucija sedanje mlade generacije — je poudaril tovariš Edvard Kardelj in nam še dejal, da je naša naloga tudi uveljavljanje lastnih interesov v progresivni borbi skupaj z delavskim razredom in njegovimi težnjami, z delovnim kmetom; skupaj v idejni in politični enotnosti z Zvezo komunistov in vsemi progresivnimi socialističnimi silami v naši družbi. Le-to je dejansko jamstvo mladim za uspešno borbo za svojo prihodnost in s tem za prihodnost celotne družbe.

V kulturno-zabavnem programu so ta večer sodelovali pevski zbor osnovne šole Hinka Smrekarja, igralec Miha Baloh, reci-

podpira mlada generacija. V zaključku je tovariš Marinc pozval mlade, naj se vključijo v Zvezo komunistov.

Nato je spregovoril predsednik Zveze mladine Slovenije Živko Pregl, ki je govoril o življenjski poti tovariša Tita, o pomenu praznika dneva mladosti, o naši prireditvi in o mladi generaciji.

V kulturnem sporedu mitinga so sodelovali: godba milice — s promenade koncertom, pevski zbor osnovne šole Franca Rozmana Staneta, recitatorji gimnazije Šentvid in folklorna skupina Emona, ki je skrbela za dobro voljo obiskovalcev mitinga še ob partizanskem golažu in pri ogledu partizanskega tabora, ki so ga postavili taborniki.

Najbolj sproščeno in veselo vzdušje je bilo popoldne na mladinski zabavni prireditvi, kjer sta za ples poskrbela ansambel Bumerang in Planšarji. Zaključne zabavne prireditve se je udeležilo v zelo lepem vremenu nad osem tisoč občanov občine, od najmlajših pa do najstarejših.

»Dan mladih Šiškarjev« je postal naš praznik.

B. Č.

tatorji Danica Černic in Andreja Kukovec, ansambl Mladi levi ter manekenke in manekeni, ki so prikazali modno revijo.

Zadnji dan letošnjega »Dneva mladih Šiškarjev« pa sta bili na programu dve prireditvi, partizanski miting in zabavna mladinska prireditev.

Dopoldne ob 10. uri je pričel partizanski miting, kjer je okrog 3000 občanov naše občine in nekaterim gostom spregovoril ing. Andrej Marinc, sekretar sekretariata CK ZKS. Ocenil je nekatere glavne značilnosti mednarodnega položaja in naše zunanjepolitične usmeritve, ki jo kot dediščino tovariša Tita in revolucionarne generacije v celoti



Primi, ribica...

Litostrojčani na Reki

4. junija 1972 smo se mladinci litrojskega aktivna udeležili šestega tradicionalnega srečanja na Reki, in to med Rečani in Ljubljanci.

Na reški železniški postaji so nas sprejeli mladinci ladjedelnice »3. MAJ.« Med pogovorom z mladinci tega podjetja smo zvedeli, da so le-ti zelo aktivni v samoupravnih organih in da se tudi v ZK aktivno udeležujejo vseh akcij. Čeprav imajo precejšnje težave z nadaljnjim izobraževanjem, zato ker delajo v dveh izmenah, pa vendar najdejo izhod iz te zagate.

Po uspešnem razgovoru smo si ogledali ladjedelnico, kjer smo videli mnogo zanimivega, med drugim tudi, kako izdelujejo

ladjo od samega začetka pa vse do sestavljanja.

Naj povemo, da ima ladjedelnica zelo lep športni center, kjer je več igrišč za razne športne panoge. S svojimi gostitelji smo tudi tekmovali v več panogah. Pokazalo se je, da so v športu dobro izurjeni, saj imajo zelo dobre pogoje za trening.

Proti večeru smo se z ladjo odpeljali na skupno večerjo v hotel Kvarner v Opatiji. Tu je bilo vzdušje zelo sproščeno in veselo. Mnogo pohvale je želo tudi koračsko kolo, ki smo ga skupaj z gostitelji zaplesali tudi mi. Zaspali in utrujeni smo se pozno ponoči vrnili z vlakom v Ljubljano. Minulo srečanje z ljubeznivimi Rečani nam bo prav gotovo ostalo v prijetnem spominu.

Poškodbe v maju

V mesecu maju smo imeli v podjetju 51 poškodb, od tega 5 na poti v službo. V MO je bilo 15 poškodb, v PK 8, v FI 21, v VET 2 in v sektorjih 5 poškodb.

Zaradi poškodb smo izgubili 834 delovnih dni; 218 v MO, 123 v PK, 301 v FI, 29 v VET in 163 delovnih dni v sektorjih.

Oči si je poškodovalo 12 delavcev, glavo 1, telo 2, prste na roki 15, ostali del roke 7, noge pa si je poškodovalo 14 delavcev.

Največ poškodb je bilo v četrtek 15, sledijo torek, sredo in četrtek z 9 poškodbami, ter ponedeljek s 6, sobota z 2 in nedelja z 1 poškodbami.

V mesecu maju je bilo 5 poškodb manj kot v istem mesecu lani.

Služba varstva pri delu

Malenkosti so pomembne

Vedno vesel in pripravljen, da pove kaj zanimivega, je stopil tega dne k meni delovodja v livarni jeklene litine tov. Drago Kogoj, se mi grenko nasmehnil in kakor vojak na straži stopil z nogama skupaj. Pri tem so se kovinske kapice na varnostnih čevljih kar zablistale. To ne bi bilo nič posebnega, če ne bi tovariš Kogoj tega storil namerno. Pri tem me je vprašal, če sploh opazim razliko med obema kapicama. Na odgovor ni čakal, ampak mi je kar sam povedal, da je ena kapica nižja od druge. Dejal mi je: »Če ne bi bilo te kovine, bi bil včeraj ob stopalo leve noge.« Kaj se je zgodilo?

Pred dnevi je Kogoj na kontrolnem prostoru v čistilnici jeklene litine s sodelavcem dvigal nek ulitek. Ulitek je bil naslonjen na drugega, zraven katerega pa je ležala še plošča v velikosti 1000 x 1000 x 170. No ja, saj smo v Litostroju. Žal je ta plošča ležala na labilni podlagi. Njena skrita sila je počivala v potencialni energiji, ki se je zaradi labilnosti hitro spremenila v kinetično energijo. Tedaj je plošča zdrsnila delovodji na nart leve noge. Silo in težo je prevzela nase kovinska kapica na čevlju ter s tem preprečila težjo poškodbo.

Ta primer naj bo tistim, ki ne verjamejo kvaliteti osebnih varnostnih sredstev, oziroma ne upoštevajo varnostnih predpisov, v pouk in v svarilo, češ tisto, kar se ni zgodilo mnogo let, se lahko pripeti prav danes.

Ivan Šavor

VARNOST

Varstveno izobraževanje na delovnem mestu

Varstveno in strokovno izobraževanje na delovnem mestu moramo opraviti tako enostavno in učinkovito, da ga bo delavec hitro razumel. To pomeni, da morata biti prikazovanje dela in njegova razlaga časovno usklajena in prirojena delavčevemu sprejemanju in dojemanju.

So primeri, ko je treba dela ali delovno operacijo večkrat prikazati in razložiti, preden jo delavec osvoji. Razumljivo je, da mora biti poučevanje prijetno, v iskrenem tovariškem vzdušju, potrpežljivo in prizadevno, da se bosta v celotnem procesu izobraževanja ohranili začetna sproščenost in pripravljenost delavca za priučitev — na isti višini. Varstveni pouk na delovnem mestu mora biti podroben in temeljit, da bo delavec na osnovi praktičnega prikaza in ustreznih pojasnil dobil občutek za razločevanje delovnih gibov in njihove kapacitete. Delavec mora vedeti, da so zahtevani načini varnega dela prvi pogoj ne samo za njegovo osebno varstvo pri delu, marveč tudi za kvalitetnejšo in lažjo izvedbo.

Kako dosežemo pri delavcu lažje razumevanje pri varstvenem izobraževanju na delovnem mestu:

- s preciznostjo demonstriranja in istočasnega pojasnjevanja delovnih gibov ali načinov dela v posamezni fazi;
- s sistematičnostjo prikazovanja in razlage o delu na delovnem mestu;
- z jasnostjo in natančnostjo razlage in prikazovanja delovne operacije do najmanjših detajlov.

Če podajanje sloni na takšnih osnovah, bodo rezultati poučevanja na delovnem mestu v najkrajšem času vidni. Hkrati pa so nam osnove metodike poučevanja na delovnem mestu že zanesljivi kazipoti, koliko delov (faz) delovne operacije bo delavec lahko razumel in dojel naenkrat. To se pravi, da moramo med poučevanjem pravočasno presoditi stopnjo delavčeve sprejemljivosti. Tako bomo vedeli, koliko faz delovne operacije lahko še prikažemo, če njegova sprejemljivost prične popuščati. Zavedati se moramo, da je treba poučevanje začasno prekiniti pri tisti fazi delovne operacije, ki jo je delavec še lahko razumel in dojel. Šele po presledku smemo s poučevanjem nadaljevati. Takšno etapno osvajanje znanja je zanesljivo in daje boljše rezultate, kakor pa če bi delavec sicer v

krajšem času površno dojel ali osvojil zahtevane načine varnega dela.

Pri prikazovanju delovne operacije na delovnem mestu moramo:

1. Pokazati in razložiti delovno operacijo z vsemi važnimi fazami. Pri tem moramo določiti zaporedje važnih faz. Delavec naj vidi in posluša razlago o celotni operaciji, ki jo bo kasneje sam izvrševal.
2. S ponovnim prikazom in razlago je treba ugotoviti vse elemente (varnost — kvaliteto — lahko izvedbo) iste delovne operacije, to je vseh ključnih točk v posamezni važni fazi. Tu je potrebno delavcu na delovnem mestu prikazati ter razložiti in posebej poudariti vsako posamezno ključno točko. To pomeni, da mora v praksi spoznati, zakaj je način dela oziroma določen gib, ki ga poučujemo, edino pravilen, zakaj s takšnim načinom (ali gibom) že vnaprej onemogočimo nezgode, zakaj nam daje isti način boljše kvaliteto in zakaj s takim načinom lažje izvršimo delo.
3. Poučevati moramo samo toliko, kolikor delavec na delovnem mestu lahko zaenkrat zapopade. Prikazovanja, razlage in pojasnjevanja morajo biti smotna, preudarna, izčrpna in jasna.

Odnos instruktorja (mojstra itd.) do delavca na delovnem mestu naj bo med izobraževanjem tovariški, strpen, do skrajne mere potrpežljiv.

Po ugotovitvi delovodje (vodilne osebe), da je delavec na delovnem mestu povsem razumel delovno operacijo in spoznal vse ključne elemente (varnost, kvaliteto, izvedbo), naj prične delovno operacijo sam izvajati po istem načinu. Pri tem mora spremljati vse svoje gibe pri delovni operaciji, sproti ustno obrazložiti ter zraven nakazati važne faze in poudariti važnost ključnih točk vsake faze. Razložiti mora, zakaj dela tako in ne drugače, kaj bi se lahko zgodilo, če opravila ne bi izvrševal po istem vrstnem redu v natanko določenem času, z istim materialom, z istimi pripomočki in sredstvi itd. Ta prvi poskus izvršitve delovne operacije mora biti izveden z neposredno pomočjo delovodje (instruktorja). Ta pomoč se kaže ali z besedami, z razlago, lahko pa tudi s ponovnim prikazom načina v določeni fazi dela. Instruktor takoj ugotovi, koliko je delavec posameznih gibov že

vešč, do katere mere se je razvil v njem občutek varnosti, kje se počuti še negotovega in podobno. Delavec na delovnem mestu operacijo ponavlja, če je treba, in to fazo za fazo, dokler ne ugotovimo sposobnosti razumevanja in smisla za pravilno izvrševanje zahtevanega dela. Delovno operacijo je treba pod nadzorstvom še tolikokrat ponoviti, dokler je delavec docela ne obvlada.

Delovodja bi ravnal nespametno, če bi pravkar poučenega delavca na delovnem mestu prepuštil samemu sebi, čeprav je že ugotovil, da delovno operacijo razume, pozna in jo povsem obvlada. Delavec dela na delovnem mestu sicer varno in samostojno, toda čestokrat mu je zaradi večje zanesljivosti nadaljnega razvijanja njegove varnostne zavesti potrebna še določena pomoč. To pomoč je treba delavcu na delovnem mestu zagotoviti. Delavec naj dela poslej sam, toda vedeti mora, kdo mu bo pomagal, kadar mu bo pomoč potrebna. Zato mora delovodja zagotoviti stalno pomoč ali svetovanje, ki ga bo nudil sam ali kdo drug v delavnici. Delavca pa je treba še nadalje spodbujati in ga navajati k še kvalitetnejšemu in varnejšemu delu.

Nesistematičnost, neučakanost ter druge pomanjkljivosti in napake pri varstvenem izobraževanju dajejo kaj slabe rezultate. Sem sodi tudi nerazumevanje delovodij do novincev in nasprotno, nerazumevanje mladih ljudi do vodilnih kadrov v podjetju. Takšni slabi medsebojni odnosi gredo predvsem na rovaš nepravilnih postopkov pri izobraževanju in razlaganju varnostnih navodil in drugih ukrepov za varnost in zdravje ljudi na delovnih mestih. Opisani načini varstvenega izobraževanja delavca na delovnem mestu nudijo več sistematičnosti pri spoznavanju dela, razumevanja ter s tem hkrati prispevajo k spreminjanju delavčevega odnosa do dela na delovnem mestu.

Ivan Šavor



SPOMINU
MIRKA TREBUŠAKA

V soboto, 17. junija, se je pri gradnji svoje hiše smrtno ponesrečil tov. Mirko TREBUŠAK.

Rodil se je v Srbiji kot sin slovenskega rudarja. Še kot otrok je izgubil očeta in je dorašal pri svojih sorodnikih. S svojo pridnostjo in prizadevnostjo se je izučil za elektrikarja in se leta 1964 zaposlil v Litostroju. Delal je na delovnem mestu obratnega elektrika pri obločnih pečeh v jeklolivarni.

V tem času je dokončal tudi tehniško srednjo šolo in postal elektrotehnik.

Zaradi njegove vestnosti in dobrega značaja so ga povsod spoštovali. Imel je veliko dobrih prijateljev.

Želel je imeti lasten dom, a je v 36. letu starosti po nesrečnem naključju zapustil ženo in hčerko, prijatelje in sodelavce.

Ironija usode je odločila, da je polovico svojega življenja delal z električno napetostjo na najbolj zahtevnih in nevarnih delih z več tisoč volti napetosti, električna napetost, napeljana prvič na njegov bodoči lastni dom, pa je bila zanj usodna.

Sodelavcem Litostroja bo ostal v trajnem spominu. Njegovi družini in sorodnikom izrekamo naše globoko sožalje.

ZAHVALA

Iskreno se zahvaljujemo članom kolektiva Litostroja za cvetje, godbo, govor in spremstvo na zadnji poti mojega ljubega, nepozabnega moža in očeta. Iskrena hvala vsem sodelavcem in članom kolektiva.

Marija Trebušak
in hčerka Vlastica

IZOBRAŽEVALNI CENTER LITOSTROJ

Ljubljana, Djakovičeva 53

objavlja vpis v poklicno šolo za šolsko leto 1972/73 za naslednje poklice:

STRUGAR,
STROJNI KLJUČAVNIČAR
KONSTRUKCIJSKI KLJUČAVNIČAR,
KLJUČAVNIČAR-VARILEC
REZKALEC
LIVAR.

Učenci-kovinarji z boljšim učnim uspehom bodo lahko nadaljevali šolanje v tehniški šoli strojne stroke v izobraževalnem centru ter si v petih letih pridobili poklicno izobrazbo in izobrazbo tehnika. Po uspešno končanem šolanju je vsakomur zagotovljena zaposlitev na raznovrstnih in zanimivih delovnih mestih v Litostroju.

Podjetje sprejme v uk z učno pogodbo tudi
2 učenca za poklic MODELNI MIZAR in
2 učenca za poklic KUHAR.

Med šolanjem uživajo učenci vrsto ugodnosti:

- prejemajo stipendijo za nabavo šolskih potrebščin in za plačilo drugih stroškov;
- če prebivajo v domu izobraževalnega centra, zagotavlja stipendija tudi plačilo oskrbnine;
- prejemajo žepnino, odvisno od učnega uspeha, vedenja in letnika;
- vključijo se lahko v številne izvenšolske dejavnosti, kot so šolsko športno društvo, taborniška organizacija, fotosekcija, klub OZN, dramska sekcija itd.

V POKLICNO ŠOLO SE LAHKO VPIŠE UČENEC Z USPEŠNO DOKONČANIM OSMIM RAZREDOM OSNOVNE ŠOLE. Prijavi za sprejem (obrazec DZS 1,20, kolkovan z 1,00 dinarjem) je treba predložiti originalno spričevalo o končani osnovni šoli in prijavo za bivanje v domu (obrazec DZS 1,74, kolkovan z 1,00 dinarjem) v primeru, če želite bivati v domu ICL. Z dopisnico pa lahko javite takoj, da se želite vpisati (navedite poklic, ki se ga želite učiti). Obrazce in spričevala boste poslali naknadno.

Na cestah preži smrt

Vsak dan, ko se odpravljamo v službo smo tako rekoč v smrtni nevarnosti. Ne verjame? Vsi vemo, da se ogromna večina Litostrojanov v službo vozi. Nekateri se vsedejo v svoja vozila, drugi spet preklinjajo vozila mestnega in medmestnega prometa, kajti zaradi oddaljenosti od službe se morajo vsak dan dvakrat drenjati v teh vozilih. Poleti sicer nekateri zajahajo jeklenega konjička in se z njim pripeljejo v službo, toda tudi ti, morda ti še bolj, se izpostavljajo vsak dan smrtni nevarnosti. Ceste, po katerih se vozimo, hodimo, da včasih, če se nam mudi, tudi tečemo, so se spremenile v krvave arene, kjer eden drugemu strežemo po življenju. Črne kronike zavzemajo vsak dan več prostora v časopisu, vsak weekend zahteva več žrtev, (vzemimo samo primer majskega weekenda, ko je na slovenskih cestah zgubilo življenje kar osem ljudi itd.). Poročila o nesrečah so postala tako vsakdanja stvar, da bi se kar začudili, če je kak dan ne bi bilo.

Morda samo modrovanje ne zaleže dovolj, zato posežimo po številkah:

Na slovenskih cestah je bilo lani skupaj 37.121 prometnih nesreč, ki so terjale 644 smrtnih žrtev, 4513 ljudi pa je bilo huje poškodovanih. Organi javne varnosti so na kraju prekrška kaznovali 236.478 voznikov motornih vozil, zoper kršilce prometnih predpisov pa so vložili 106.872 predlogov za uvedbo postopka.

Številke in dejstva so tu. Zato vsako leto bolj zastrašujoče, vsako leto je več smrti zaradi nepravilnega prehitavanja, zaradi popitega alkohola, zaradi prehitre vožnje itd.

Morda bi bilo prav, če bi se v teh in kasnejših dneh, ko se večina zaposlenih ljudi odpravlja na dopust (od tega jih je mnogo z lastnimi vozili), resno zamislili nad temi številkami. Lepo bi bilo, da bi ob letu obsorej z veseljem ugotavljali, da so se grozljive številke zmanjšale in da se je kultura slovenskih voznikov, kar je predpogoj za zmanjšanje nesreč, dvignila.

ZAHVALA

Podpisani se zahvaljujem sindikalni podružnici PI in izvršnemu odboru sindikata podjetja Litostroj za dodelitev denarne socialne pomoči ob priliki moje bolezn.

Hvala tudi sodelavcem za osebni obisk na domu.

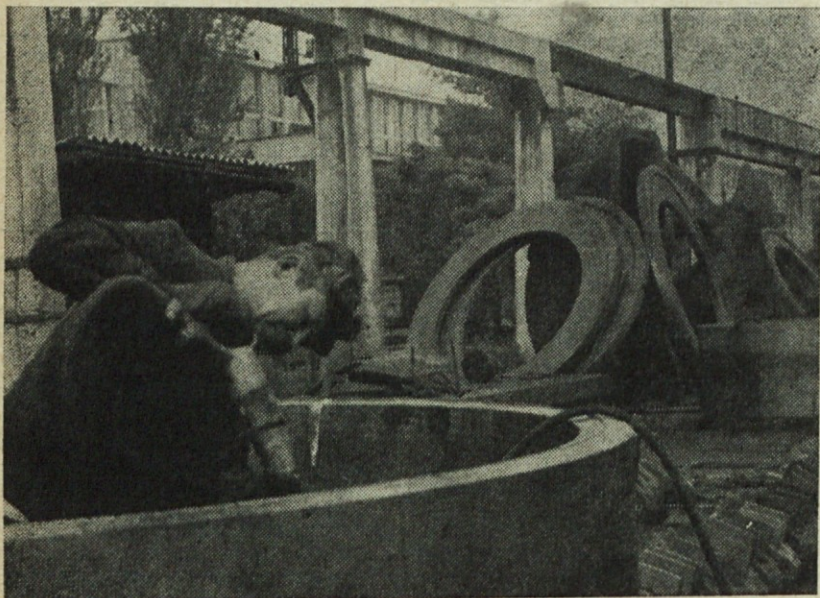
Franc Venecija



14. junija je ANTON ZUPANC iz FI praznoval svoj petdeseti rojstni dan.

V juliju pa bodo praznovali: 60. rojstni dan bo 20. julija praznoval VINKO SEVER iz VET 50. rojstni dan bo 15. julija praznovala TONČKA MEHLE iz FRS, 20. junija FRANTIŠEK DVOŘAK iz CTB in 23. julija dipl. inž. JOŽE KOŽUH iz TPD.

ISKRENO ČESTITAMO!



Pri delu

ČLOVEK IN DELO

Naša skupna skrb

Nekaj mesecev se že naša socialna služba sistematično ukvarja s problematiko alkoholizma v podjetju ter skuša z različnimi ukrepi vplivati na omejitev pojava. K temu jo je prisililo dejstvo, da se je pri reševanju različne socialne problematike vedno znova srečevala z alkoholizmom, bodisi kot spremljevalcem različnih socialnih težav ali kot njih neposrednim povzročiteljem. Razen tega menim, da lahko alkoholizem brez pridržkov prištevamo med vzroke vse večje socialne diferenciacije. Zakaj? Človek, ki zapade tej bolezni, drsi na socialno ekonomski lestvici čedalje nižje, z njim pa tudi vsa njegova družina. Otroci iz družine alkoholikov si zaradi neurejenih razmer in pomanjkljive vzgoje največkrat ne morejo pridobiti potrebnih delovnih navad, njihovo vedenje je pogosto asocijalno, moteno, v šolah zato večkrat ugotavljamo, da so otroci alkoholikov vzgojno problematični. Neugodne socialno ekonomske razmere tem otrokom onemogočajo redno izobraževanje ter so tudi s te strani nujno odrinjeni na rob družbenega dogajanja. Prav zato predstavlja spodbijanje alkoholizma pomembno obliko preventivnega dela na področju socialne politike podjetja, občine ali republike.

Poudariti moram, da je bil predlog socialne službe, da bi v podjetju začeli organizirano akcijo proti alkoholizmu, deležen vse podpore vodstva podjetja, kakor tudi samoupravnih organov. Organizirana je bila terapevtska skupina, ki tej vrsti bolnikov omogoča zdravljenje po najsoodnejših metodah socialne psihiatrije. Pri svojem delu socialna služba najtesneje sodeluje z zdravniki obratne ambulante, vzdržuje pa tudi stalne stike z oddelkom za zdravljenje alkoholizma pri klinični bolnišnici za psihiatrijo v Ljubljani. Tako je bolnikom vsaj s strokovnega vidika zagotovljena ustrezna pomoč.

Kljub tako, lahko rečemo, dobro zastavljenemu delu, pa zgolj z naporom zdravstvene in socialne službe alkoholizma v podjetju ne bomo uspeli omejiti. Da bi to dosegli, je potrebno sodelovanje vseh, ki so kakor koli prizadeti z alkoholizmom. To pa so poleg bolnika samega predvsem še družina in delovno okolje, kjer se težave zaradi alkohola tudi najprej pojavijo.

Delovodja, ki ima v svoji delovni skupini alkoholika, pogosto ne ve, kaj naj v taki situaciji ukrene. Dokler so težave na delovnem mestu manjše, alkoholika tolerira, posebno še zato, ker so alkoholiki v prvi fazi bolezni navadno še dobri delavci. Zaradi napredovanja bolezni pa se problemi na delovnem mestu množe, alkoholik postaja za svojo okolico čedalje neprijetnejši, prepirljiv je, hitro užaljen, na vsako pripombo naglo, celo agresivno reagira. Njegov delovni prispevek tudi ni več tak, da bi še nadalje opravičeval popustljivost v primeru disciplinskih izpadov. Takrat se delovodja navadno prvič zateče k administrativnim ukrepom, v le redkih primerih pa poišče pomoč pri zdravstveni ali socialni službi.

Da bi vsaj deloma odgovorili na vprašanja, ki nam jih v takih primerih zastavljajo prizadeti, je socialna služba v soglasju z vodstvom podjetja organizirala predavanje o alkoholizmu v delovni organizaciji. Predavanje je bilo namenjeno vodilnim in vodstvenim delavcem. V podjetje smo povabili dr. Janeza Ruglja, priznanega strokovnjaka za zdravljenje alkoholizma, da bi odgovarjal na številna vprašanja v zvezi z alkoholizmom, ki so do sedaj ostajala največkrat brez odgovora. Število udeležencev na dveh predavanjih dokazuje, da je problem alkoholizma v naši delovni organizaciji resnično že tako velik, da ne moremo več zapirati oči pred njim.

V kratkem predavanju je dr. Rugelj opisal poglavitne značilnosti alkoholne bolezni, njen potek ter možnosti, ki jih imamo na razpolago za njeno zdravlje-

nje. Številke, ki jih je pri tem navajal, so bile več kot zastrašujoče. Poudaril je, da je kar 15 % odraslih moških bolnih za alkoholizmom, da poleg vsakega alkoholika zdravstveno in ekonomsko trpijo še najmanj tri osebe, da imamo samo v Sloveniji 80.000 alkoholikov. Litostroj, ki v tem pogledu nikakor ne more biti izjema, pa ima po približnih računih najmanj 450 alkoholikov. Mar ni že to dovolj jasen dokaz, da moramo posvetiti problemu alkoholizma več pozornosti! Čeprav Svetovna zdravstvena organizacija šteje alkoholizem za najhujši problem sodobne socialne medicine, je ta problem še danes zapostavljen. Da to drži, nam dokazuje dejstvo, da imamo v vsej Sloveniji na voljo le 150



postelj za zdravljenje alkoholizma. Pred kratkim pa jih nismo imeli niti toliko.

Glede na tako prikazano stanje je bilo povsem na mestu vprašanje, ki ga je zastavil nekdo izmed prisotnih v diskusiji in sicer, kaj je storila družba proti temu pojavu, oziroma, zakaj ne sprejememo zakona o obveznem zdravljenju alkoholizma? Dnevno

smo priče vse večje poplave reklame, preko katere nam s pomočjo sredstev javnega obveščanja ponujajo številne »naj« alkoholne pijače. Vsem je tudi dobro poznano, da so brezalkoholne pijače predrage, zato se nihče ne čudi, da vse več mladih raje posega po alkoholu. Kdo je kriv za to? Družba ali kdo drug? V svojem odgovoru je dr. Rugelj poudaril, da vsako družbo sestavljajo posamezniki, torej smo družba mi vsi. Zato ne moremo pričakovati, da se bo problem alkoholizma ali kateri koli problem reševal mimo nas. Prav tako je kratkovidno mišljenje, da bi lahko problem alkoholizma rešili zgolj z administrativnimi ukrepi. Taki poskusi so se v novejši zgodovini že pokazali kot neuspešni. Zato zakon o prisilnem zdravljenju alkoholomanov ob pomanjkanju materialne osnove predstavlja le enostransko rešitev, ki pa je nerealna.

Marsikdo se bo pri tem vprašal, kaj nam v borbi proti alkoholizmu potemtakem sploh še preostane? Kljub skrajno neugodni situaciji ne bi bila na mestu malodušna ugotovitev, da smo pred problemom nemočni. Na vprašanje, kaj lahko proti alkoholizmu ukrene delovna organizacija, je deloma odgovoril dr. Šoškič, ko je opozoril na primer mladoletnega delavca, ki so mu pred kratkim v obratni ambulanti morali nuditi prvo pomoč zaradi zastrupitve z alkoholom. Odveč je pripomba, da je bilo ravnanje starejših delavcev, ki so bili navzoči in so mladoletnika celo spodbujali k pitju, skrajno neodgovorno. V takem primeru bi bilo nujno poseči po najstrožjih administrativnih ukrepih, ki so nam na voljo. Enako velja tudi za vse primere prinašanja alkoholnih pijač v podjetje. Žal moramo ugotoviti, da je disciplinski postopek prepočasen in zato največkrat neučinkovit. V svojem predavanju je dr. Rugelj večkrat poudaril, da je alkoholik bolnik, ki si sam ne more pomagati. Pije, ker mora piti! Alkoholik se navadno ne odloči za zdravljenje spontano, k temu koraku ga primorajo zunanji pritiski, strah pred izgubo zaposlitve, težave v družini, zdravstvene okvare in podobno. Zato delovodja ne ravnava pravilno, če trpi na videz »nedolžno« začetno opijanje na delovnem mestu. S pravočasnim ukrepom bo mogoče alkoholika še pripraviti na pot zdravljenja in resocializacije, po več let trajajočem ekscesivnem pitju pa se alkoholik osebno tako močno spremenil, da mu postane nepomembno vse razen alkohola. Zanimaril bo službo, dom, prijatelje, skratka vse, kar ga ovira pri zadovoljevanju njegovih narkomanskih potreb po alkoholu. V tem primeru se vprašajmo, ali lahko nanj s pritiski še stimulativno vplivamo. Enako velja tudi za odnos družine proti alkoholu. Žena alkoholika, ki pasivno čaka, da bi se mož odrekel pijači, mu s tem dela le jalovo uslugo. Dokler alkoholik lahko še vsaj deloma skrbi za materialno stanje družine, bo njegovo pijančevanje bolj ali manj strpno prenašala, slej ko prej pa bo prišlo do ločitve, seveda, če alkoholiku ne bomo pravočasno nudili ustrezne pomoči.

To je bilo le nekaj misli iz predavanja dr. Janeza Ruglja. Izredno živahna diskusija pa me utrjuje v prepričanju, da v podjetju vlada živo zanimanje za reševanje te problematike ter da zdravstvena in socialna služba v svojih bodočih prizadevanjih v borbi proti alkoholizmu ne bosta ostali osamljeni.

H. C.

Eden izmed nas

Vsako jutro se mimo vratarja pri vходу v tovarno pomika množica ljudi, ki prihajajo na delo. Na pol so še dremotni in zatopljeni v lastne misli. Nekdo premišljuje o prijetnem večeru, ki ga je preživel v družbi s prijatelji, drugi se v mislih že spopada s planom proizvodnje, tretji s sodelavcem živahno komentira zadnji športni dogodek, marsikatera žena v skrbah premišljuje, kaj počno otroci, ki jih je morala pustiti same doma.

Ko pa znak sirene oznanja začetek delovnega dne, stopijo skrbi in težave, želje in interesi posameznika v ozadje. Vsakdo mora kot droben delček v ogromnem aparatu slediti utripu tovarne. Prizadevanja slednjega delavca v delavnici, inženirja v projektivnem biroju, administratorke in računovodje so usmerjene k istemu cilju, k doseganju čim boljših delovnih rezultatov.

Danes je v Litostroju zaposlenih že preko tri tisoč ljudi. Vsak od njih ima v delovnem procesu točno določeno nalogo, vsak predstavlja delček v mozaiku življenja tovarne. Ljudje so tista gonilna sila, ki napravi, da stroj zaživi, samo prek njih postane lahko tovarna živ organizem. In vendar, ko govorimo o proizvodnih dosežkih in poslovnih učinkih, navajamo zveneče številke, govorimo o tonah; pri tem pa pozabljamo, da za temi številkami, da za temi tonami stojijo ljudje, ljudje s svojo ustvarjalno silo. Sedaj, ko se znova bliža naš praznik, praznik delovnih ljudi, bi rada spregovorila nekaj besed o človeku-delavcu, enem od nas. Dan za dnem vestno in prizadevno opravlja nalogo, ki mu je bila dodeljena. Ujet v anonimnost številke se kaj lahko izogne naši pozornosti. In vendar bi bilo prav, da se kdaj pa kdaj spomnimo tudi nanj, ne le kot na delavca, ki ustrezno izpolnjuje svoje delovne naloge, temveč kot na človeka, za katerega lahko besedo človek brez predsodkov napišemo z veliko začetnico.

K današnjemu članku me je spodbudilo pismo, ki nam ga je že pred časom napisal tovariš Posavec Franjo iz Zagreba. Iz Zagreba je tudi naš sodelavec Kovačič Stanko, o katerem nam piše tovariš Posavec v svojem pismu. Pismo je samo po sebi dovolj zgovorno, zato navajam nekaj odlomkov iz njega (zaradi boljšega razumevanja sem pismo prevedla v slovenščino):

»Vjudo vas prosim, da nam kolikor je to v vaši moči, napravite uslugo. Radi bi se namreč zahvalili Kovačič Stanku iz Zagreba, Tomislavov trg 10, za življenje naših dveh otrok, ki sta ostala živa zahvaljujoč samo njegovi prisebnosti, ki je tvegala svoje življenje za

naša dva otroke, ki sta nam dražja od vsega na svetu. Prosimo vas, da mu v našem imenu in v imenu naših otrok izrečete vso našo hvaležnost.

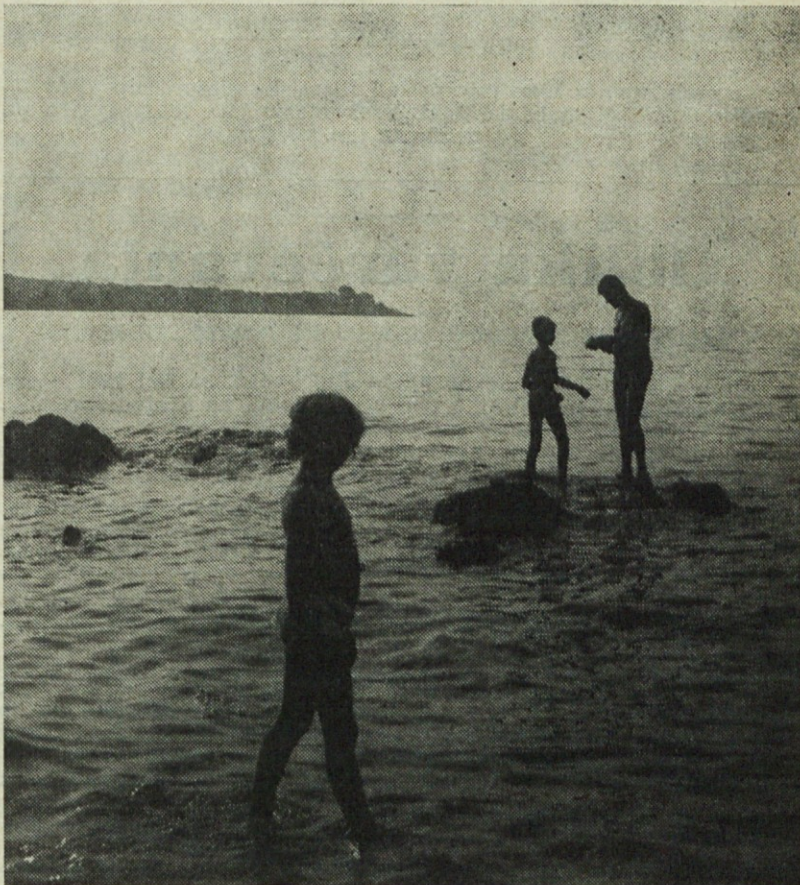
Od njegovih staršev smo izvedeli, da je zaposlen pri vas, zato vas prosimo, če mu daste naš naslov, da bi nas lahko obiskal ter nam ob tej priliki opisal, kako je bilo. Najina otroke sta namreč šla v soboto iz šole. Ko sta prečkala progo, je pripeljal tovorni vlak. Kovačič Stanko je skočil iz svojega avtomobila in se vrgel na otroke, eden je star osem, drugi pa deset let. Skupaj z otrokoma se je vrgel izpod vlaka. Tako sta ostala otroke živa in nepoškodovana. Od sekretariata za notranje zadeve smo izvedeli, da je že osemkrat nastopil v vlogi reševalca ob različnih nezgodah.

Ne vem ali bi besedam iz pisma lahko še kaj dodala. Občutek imam, da bi vse besede ob dejanju izgledale prazne in plehke. Vendar naj dodam še to. Kovačič Stanka, ki je zaposlen v livarni jeklene litine kot ključavničar, sem povabila na razgovor. Želela sem izvedeti njegovo mnenje o dejanju, ki ga je storil, ter ga prosila za dovoljenje, da o njem seznanimo tudi širši kolektiv. Prišel je, resen in skromen pa nekoliko zadržan. Ni želel, da bi o njem karkoli pisali. Dejal je samo to, da je pač storil le svojo dolžnost, zato pa ne potrebuje posebnega priznanja. Kovačič Stanko je poznan kot priden in vesten delavec, zato je priljubljen med svojimi sodelavci. Zadnje čase pa, kot da se ga drži smola. Kmalu po hrabrem dejanju je doživel prometno nezgodo, v kateri je bil huje poškodovan njegov sin, žena je hudo zbolela, sam pa se je ponesrečil pri delu. Kako zna biti usoda krivična! Želimo mu, da bi se kolo sreče kmalu spet obrnilo na njegovo stran, saj si to prav gotovo zasluži.

Na koncu bi se rada pridružila besedam tovariša Posavca, ki nam piše: »Lepo vas pozdravljamo in ponosni smo na vas, ker pri vas delajo ljudje kot je Kovačič Stanko.«

Res ponosni smo lahko, da v naši sredi živijo in delajo taki ljudje.

Hilda Colja



Dopusti, sonce, morje...

Izlet, ki ga ni bilo

Letos so naši planinci polni upanja zastavili svoj korak v naravo. Napravili so si načrt izletov, poleg teh izletov pa je eden izmed članov obljubljal izlete tudi mimo teh načrtov. In tako je bil za prvo soboto v maju napovedan izlet po malo znanem predelu Ortnek-Sveti Gregor-Nova Stifta.

Odhod udeležencev je bil ob četrtna osem. Po dobri uri vožnje so planinci izstopili in se podali navkreber proti Ortneškemu gradu, do katerega je bilo dobrih 45 minut hoje. Neme razvaline med grmovjem in drevesi, med temi je bilo nekaj zelo lepih macesnov, so nam govorili brez besed. Vse mine. Prešle so ure zabave hrepenenja, ljubezni, sreče — ostale so le puste razvaline in ljudstvo, ki ni nikoli klonilo. Poleg razvalin je še cerkva svetega Jurija, ki pa je žal v razvalinah. Popotniki so se brez besed spuščali skozi tišino, ki jo je motilo le cvrkutanje ptic in brenčanje žuželk, proti svetemu Gregorju, ki je najvišja točka Slemenca, a obenem lepa razgledna točka. Od tu se nam nudi čudovit pogled proti severu, na zahodu pa vidimo na obzorju že rob bloške planote. Čimbolj se s pogledom pomikamo proti severu, tem več lepote nam zajame oko. Pred nami je Velika Slevica s cerkvico, za njo pa so Zgonče in Veliki Osolnik, med tema dvema vzremo Rob. Na desno vidimo obronke Male gore, ki loči ribniško dolino od Strug. Njen začetek Grmada je v davnini služil za kurjenje kresov, s katerimi so naši predniki oznanjali prihod Turkov. Izbrali so si pravi kraj, saj vse od Grmade pa tja do Šmarne gore ni vzpetine, ki bi zakrila pogled na gorečo grmado. Za Velikim Osolnikom se dvigata ponosno Kurešček in Ahac ter za njimi Kamniške Al-

pe, Storžič, v daljavi vidimo celo Stol.

Od Svetega Gregorja smo se spustili proti Preski, vasici, ki šteje kar tri hiše. Vasica leži sredi travniškega cvetja. Od zgodnje pomladi do pozne jeseni. Med potjo je lep pogled na Malo goro s cerkvijo Sv. Ane in Veliko goro, ki se skrivnostno pne nad ribniško dolino. S Sinovice nad Presko se odpre razgled na ribniško dolino z Ribnico. Žal, čas preveč hiti in ogledati si moramo še znameniti kulturni spomenik — cerkev v Novi Stifci. Le-ta spada med zaščitene kulturne spomenike in je izredno lep primer strokovnega vzdrževanja in obnavljanja. Ozremo se na ribniško dolino z Malo goro in Sv. Ano, Velika gora pa se kot okameli stražar dviga nad Novo Stifto. Po ogledu vseh teh lepot, smo vzeli hitro pot pod noge proti Žlebiču, od koder smo polni lipih vtisov po eni uri vožnje zopet v Ljubljani.

Ob koncu tega nadvse prijetnega izleta je vodnik izleta ugotovil, da je šel pravzaprav sam, vso pot je obšel sam, sam sebi je razlagal lepote te dežele.

To je bil izlet, ki ga ni bilo. Bil je pravzaprav žalosten izlet v cvetočo sončno pomlad. Res grenko je spoznanje, da mladi Litostrojčani tožijo, da se nihče ne briga zanje in da se počutijo popolnoma osameli. Ali se morda ne bi ti mladi ljudje prav na takih izletih lahko pobliže spoznali z ostalimi sodelavci in se z njimi pogovorili tudi o vsakdanjih težavah. Ti medsebojni stiki bi se tako lahko poglobljali in nihče več ne bi mogel reči, da je le številka in ne naš sodelavec, človek.

Zato, pojdi z nami, ne bo ti žal.

DRE-TA



Konec maja smo iz Litostroja poslali Dieselske motorje tip 6T 23 HH v ladjedelnico »3. maj« na Reki. Vsak motor ima 720 KM, teža pa znaša 12 ton.

Oblika varčevanja

SODELOVANJE MED JUGOBANKO IN NAŠIM PODJETJEM

Tako kot rastejo poslovne enote Jugobanke, se širi tudi obseg njenega poslovanja. In prav o tem bi vas želeli na kratko seznaniti.

Jugobanka je začela akcijo med delovnimi organizacijami za izplačilo osebnih dohodkov delavcem na hranilne knjižice.

Ta način varčevanja ima več prednosti in prinaša koristi delovnim organizacijam, delavcem in tudi banki.

Če npr. soglašate, da se vam izplača polovica vašega mesečnega osebnega dohodka takoj, ostala polovica pa čez nekaj dni, se vam nabere na hranilni knjižici Jugobanke obresti za več kot 100 din letno. Dogovorov in oblik takšnega varčevanja je seveda veliko.

Prihranke, ki jih boste s hranilne knjižice Jugobanke dvigo-

vali ob vsakem času, obrestuje banka s 7,5 % obresti letno.

Če se odločite, da privarčevanega zneska ne boste dvigali 13 mesecev, vam obrestno mero zvišajo že na 9 % letno, a če sklenete pogodbo za vezavo sredstev za 24 mesecev, prejmete 10 % obresti.

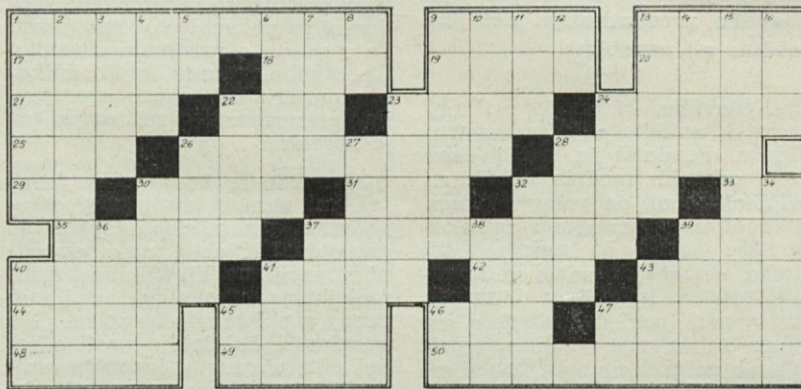
S tem pa ni rečeno, da vam banka v nujnem primeru ne bo izplačala delnega ali celotnega zneska pred dogovorjenim rokom. V takem primeru se za dvignjeni del obračunajo le 7,5 % obresti.

Še to: svoje prihranke lahko dvignete pri vseh ostalih bankah v državi.



IZLOŽBA (Foto: Sonja Juhart, 3. letnik fotografske šole, nočni posnetek)

Križanka



VODORAVNO:

1. spojina živega srebra in klor; 9. Noetova barka; 13. natrijev karbonat; 17. pristanišče na Japonskem; 18. brezalkoholna pijača; 19. delež, del skladbe; 20. Svetopisemska oseba; 21. sve-te knjige Indijcev; 22. ime pevke Prodnikove; 23. Abelov brat; 24. vzorec; 25. če; 26. prelom kosti; 28. nasprotno od mlado; 29. del imena kitajskega premiera; 30. pristanišče v Alžiriji; 31. žensko ime; 32. povabljenec na poroki; 33. Narodna banka; 35. popotnik; 37. brezbarven gorljiv plin neprijetnega vonja; 39. grška črka; 40. obvezna dajatev; 41. apel, poziv; 42. geometrijski pojem; 43. ime violinista Sterna; 44. zimska padavina; 45. spodnji prostor; 46. otok v jadranskem morju; 47. ribiška priprava; 48. vulkan na Siciliji; 49. ime naše-ga orodnega telovadca Šrota; 50. voznik tramvaja.

NAVPIČNO:

1. delavec v kovinski stroki; 2. zavarovalec; 3. ime pevca zabavne glasbe Leskovarja; 4. orientalska utežna mera; 5. pritrdilnica; 6. daljše literarno delo; 7. prehod dneva v noč; 8. enaka samoglasnika; 9. naprava, avtomat; 10. brezpravno ljudstvo; 11. gora nad Kobaridom; 12. arabski žrebec; 13. ura (arabsko); 14. Avar; 15. razstavljanje; 16. krilo rimske legije; 22. državna blagajna; 23. zajec; 24. socialni položaj; 26. suknja na škrice; 27. molče, tiho (lat.); 28. zemlja; 30. grška črka; 32. eden izmed kinematografov v Ljubljani; 34. kraj v reškem zalivu; 36. samec doma-če živali; 37. mesto v Norveški; 38. bajeslovni letalec; 39. krajša znanstvena ali leposlovna razprava; 40. Delavski svet enote; 41. kovinska industrija Logatec; 43. grška boginja jeze; 45. avtomobilska oznaka Kutine; 46. pošta, telegraf; 47. Mario Vilhar.



S SEJE UPRAVNEGA ODBORA

»... v proizvodnji so na podlagi naših ugotovitev ugotovili in nam naročili, da mi ugotovimo, ter ugotovitve posredujemo tistim, ki naj ugotovijo...«

Kdo bo pa ukrepal?

Poletje in hrana

Spet je prišel čas poletja in prebavnih motenj. Zato je morda prav, da si ogledamo, na kaj je treba paziti, da ne bi zaradi prehrane zabredli v nepotrebne težave. Na kratko povedano. Priporočljivo je, da se izogibamo vsem konzervam, ki so poleti še posebno nevarne. Če pa že ne moremo brez konzerv, jih nikar ne hranimo na toplem. Poleti se zelo hitro pokvari tudi razne salame. Če opazimo, da se je njihov videz le malo spremenil, jih raje ne jejmo.

V primeru, da konzervo odpremo in jo nato pol prazno shranimo, pa čeprav v hladilnik ali na kakšno drugo mrzlo mesto, bomo gotovo imeli težave z želodcem ali pa z črevesjem.

V teh poletnih dneh delamo veliko napak predvsem pri uživanju sadja. Prva napaka je v tem, da ga pred jedjo ne umijemo. Še posebno je ta razvada nevarna tam, kjer so potišča grize. Zato pozor — vsako sadje operimo preden ga pojemo.

Druga napaka je v tem, da po sadju pijemo vodo ali mleko. Znano je, da ima nekatero sadje to lastnost, da se nasrka tekočine. To velja predvsem za zgodnje sadje in za poletno sadje: češnje, marelice, breskve, slive itd. V primeru, da nas žeja zelo daje in se res ne moremo premagati, je bolje, da pijemo pred uživanjem sadja in se tako izognemo vsem nevšečnostim s prebavi, ki bi nas doletele, če ne bi upoštevali zgornjih navodil.

Dr. Tepina

AFORIZMI

Kdor ima rajši denar kot čast, bo izgubil oboje.

Ljudje ne trpijo, da jim vlada nekdo, ki jim je enak.

Človek, ki ni sposoben spreminiti svoje sodbje, je podoben postani vodi, v kateri se množi ple-sen duha.

Ni človeka, ki ne bi desetkrat zaslužil, da ga obesimo, če bi se mu izpolnile vse želje in nakane.

Tako je povzdignil svojo kolektivno zavest, da ni imel več svoje lastnega mišljenja.

To, kar imenujemo psihološko sposobnost, poznavanje človeške duše, je rezultat slabosti in odvisnosti. Sluga je vedno boljši psiholog od gospodarja.

Umetnikovo delo mora biti nesebično. Zato je vsaka prava slava posmrtna.

Veliko osebnosti, ki mislijo, da bo za njimi ostala velika praznina, verjetno nimajo dobre sodbje o sebi.

Človek ima v življenju dve možnosti: ali se uči in nekaj zna, ali pa postane šef ljudem, ki nekaj znajo.

Tistega, ki se boji misliti, imajo večkrat za discipliniranega.

Ni uganil prave, toda način njegovega mišljenja imajo za edino pravičen.

IZBRANE MISLI

Napraviti nov korak, izgovoriti novo besedo, tega se ljudje najbolj boje.

Fedor Dostojevski

Človeška duševnost je podobna ledeni gori: vidimo samo eno sedmino.

Sigmund Freud

Časopis »Litostroj« izhaja mesečno (s posebnimi prilogami) v nakladi 5800 izvodov — Ureja ga uredniški odbor — Glavni urednik Vladimir Kovač — Odgovorni urednik Pavel Perko — Tehnični urednik Estera Lampič — Tel. uredništva 56-021 (h. c.) int. 246 — Cena posameznih številki v prodaji 0,50 din — Poština plačana v gotovini — Rokopisov ne vračamo — Tiska tiskarna ČZP »Primorski tisk« v Kopru